

SZCZEGÓŁOWE ZASADY OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO W SZKOLE PODSTAWOWEJ

ZASADY OCENIANIA

- Ocenianie ma na celu wspieranie rozwoju intelektualnego i osobowościowego ucznia.
- Każda ocena jest opatrzona ustnym lub pisemnym komentarzem nauczyciela. Uwzględnia on informacje o tym, co uczeń opanował dobrze oraz jakie popełnił błędy, jakie umiejętności i wiadomości musi uzupełnić. Ponadto komentarz zawiera wskazówki do dalszej pracy, które mają pomóc uczniowi w doskonaleniu umiejętności.
- Stosuje się sześciostopniową skalę ocen.
- Prace klasowe i sprawdziany z gramatyki, kształcenia literackiego, testy ortograficzne są zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem.
- Prace klasowe są obowiązkowe. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może pisać z całą klasą, to powinien to uczynić w innym terminie ustalonym wspólnie z nauczycielem.
- Wszystkie prace klasowe uczeń musi poprawić, dokonać analizy i korekty popełnionych błędów.
- Uczeń ma prawo do jednorazowej poprawy pracy klasowej, jeżeli otrzymał z niej ocenę niedostateczną.
- Obowiązkiem ucznia jest prowadzenie zeszytu przedmiotowego.
- Brak odrobionej pracy domowej uczeń może usprawiedliwić i jest to równoznaczne z otrzymaniem minusa (kropki) w dzienniku lekcyjnym.
- Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeśli nie zgłosi wcześniej nieprzygotowania do lekcji.
- Wypracowania klasowe uczeń pisze w zeszycie do tego celu przeznaczonym lub na kartkach, które są przechowywane w specjalnych teczkach.
- Do teczek i zeszytów klasowych mają wgląd zarówno uczniowie jak i rodzice.

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY IV

niedostateczny

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy czwartej uniemożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
- uczeń nie potrafi wykonać zadań o niewielkim poziomie trudności

dopuszczający

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy czwartej umożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
- uczeń potrafi wykonać zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim poziomie trudności

dostateczny

- poziom zdobytych umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy czwartej pozwala na rozwijanie kompetencji ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej

- uczeń wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe o średnim poziomie trudności ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej

dobry

- uczeń poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne

bardzo dobry

- uczeń sprawnie się posługuje zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, potrafi zastosować poznaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach

celujący

- uczeń biegle się posługuje zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych objętych programem nauczania i wynikających z podstawy programowej, proponuje rozwiązania nietypowe; jest twórczy, rozwija własne uzdolnienia

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY IV

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- skupia uwagę na krótkich wypowiedziach innych osób
- reaguje na wypowiedzi innych werbalnie i niewerbalnie (mimiką, gestem, postawą)
- rozumie polecenia nauczyciela, wypowiedzi innych uczniów
- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, przeprosiny
- wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym niedługim tekście, zwłaszcza w jego warstwie dosłownej
- rozumie ogólny sens słuchanych utworów

CZYTANIE

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji
- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, przeprosiny
- wskazuje najważniejsze informacje w odpowiednich akapitach przeczytanego tekstu, zwłaszcza w dosłownej warstwie tekstu i wyrażone wprost

- rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- rozumie ogólny sens czytanych utworów
- stara się czytać teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym

DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE

- sprawdza pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym

ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY

- mówi o swoich reakcjach czytelnicznych
- dostrzega zabiegi stylistyczne w utworach literackich, w tym funkcję obrazowania poetyckiego w liryce, z pomocą nauczyciela wskazuje epitet, porównanie, przenośnię, rymy
- wie, co tworzy rytm
- wskazuje wers, strofę, refren
- odróżnia fikcję od rzeczywistości
- odróżnia elementy fantastyczne od realistycznych
- określa wybrane elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia
- rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator)
- zna cechy baśni i legendy
- wyodrębnia komiks, film i spektakl spośród innych przekazów i tekstów kultury

II. Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem
- formułuje pytania i udziela prostych odpowiedzi pod względem konstrukcyjnym
- wypowiada komunikaty zawierające proste informacje
- wyraża wprost swoje intencje
- odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie,
- stosuje zwroty grzecznościowe podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem
- mówi na temat, opowiada o obserwowanych zdarzeniach, akcji książki, filmu
- za pomocą kilku zdań opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę
- za pomocą kilku prostych zdań opisuje obraz, ilustrację, plakat
- stosuje wyrazy o znaczeniu dosłownym
- wygłasza tekst utworu z pamięci

PISANIE

- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu
- zna podstawowe zasady dotyczące pisowni wielką literą oraz pisowni ó – u, rz – ż, ch – h

- dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu
- uzupełnia prosty schemat, tabelę
- zna podstawowe zasady układu graficznego listu prywatnego, dialogu, ramowego planu wypowiedzi i z pomocą nauczyciela zapisuje list, dialog, układu plan ramowy wypowiedzi,
- zapisuje kilkuzdaniowe opowiadanie odtwórcze
- za pomocą kilku prostych zdań tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, zwierzęcia
- za pomocą kilku prostych zdań tworzy opis obrazu, ilustracji, plakatu
- stara się o estetykę zapisu wypowiedzi

III. Kształcenie językowe

Stosuje wiedzę językową w zakresie:

- słownictwa (np. dobiera wyrazy bliskoznaczne oraz wyrazy pokrewne w rodzinę wyrazów)
- składni (konstruuje poprawne zdania pojedyncze, stosuje wielkie litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu, rozróżnia zdania pojedyncze, złożone i równoważnik zdania, wskazuje orzeczenie w zdaniu, zna wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące i pytające)
- fleksji (wskazuje czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki i przysłówki w zdaniu, przy pomocy nauczyciela określa formę odmiennych części mowy, odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych)
- fonetyki (zna alfabet, dzieli wyrazy na litery, głoski i sylaby)

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- słucha innych i uczestniczy w rozmowie, zadaje pytania, odpowiada
- wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkuzdaniowej wypowiedzi
- powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszonej wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszonej historii
- rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów

CZYTANIE

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi
- określa temat i główną myśl tekstu
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych
- wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu
- wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- rozpoznaje cechy życzeń, ogłoszenia, instrukcji, przepisu

- wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, posługuje się akapitami
- poprawnie artykułuje i akcentuje wyrazy, stosuje intonację zdaniową podczas głośnego czytania utworów

DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE

- wybiera odpowiednie informacje ze słownika ortograficznego, encyklopedii, czasopisma, stron internetowych

ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY

- nazywa swoje reakcje czytelnicze
- nazywa zabiegi stylistyczne w utworach literackich (epitet, porównanie, przenośnia, rym), rozumie funkcję obrazowania poetyckiego w liryce
- dostrzega cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe
- odróżnia autora od osoby mówiącej w utworze
- określa i nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia
- wskazuje cechy baśni i legendy w utworze
- rozpoznaje elementy rytmu: wers, zwrotka, rym, refren
- zna pojęcia: gra aktorska, dekoracja, kostiumy, rekwizyty, inscenizacja, scena, widownia, próba
- przypisuje cechy bohaterom oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość
- odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym)
- odczytuje morał baśni

II. Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej
- dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzi prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
- formułuje pytania otwarte
- udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych
- wypowiada się w kilku logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą rzeczywistością, lekturą
- stosuje zwroty grzecznościowe i odpowiednie konstrukcje składniowe (np. tryb przypuszczający) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem
- wskazuje wyrazy o znaczeniu dosłownym i metaforycznym
- składa życzenia, tworzy wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry

- wypowiada się w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne
- opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni
- dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne
- recytuje utwór poetycki, oddając jego ogólny nastrój i sens
- stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych
- posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem)

PISANIE

- stosuje podstawowe zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji
- odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą
- dzieli wyrazy na głoski i litery, rozróżnia funkcję zmiękczącą i sylabotwórczą i w typowych przykładach
- konstruuje i zapisuje kilkuzdaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logiczno-składniowym
- używa wypowiedzi pojedynczych i złożonych
- w zależności do adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
- zapisuje pytania otwarte
- udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych
- samodzielnie zapisuje dialog
- dzieli wypowiedzi na części kompozycyjne
- tworzy ramowy plan wypowiedzi
- układa opowiadanie odtwórcze
- redaguje notatkę w formie prostego schematu, tabeli, planu
- zapisuje prostą instrukcję, np. przepis kulinarny, zasady gry
- tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, zwierzęcia, obrazu, ilustracji, plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni
- w liście prywatnym, dialogu, zaproszeniu stosuje odpowiedni układ graficzny

III. Kształcenie językowe

- Stosuje wiedzę językową w zakresie:
 - * słownictwa (wykorzystuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne w tworzonym tekście, tworzy rodzinę wyrazów)
 - * składni (konstruuje zdania pojedyncze proste i rozwinięte oraz wypowiedzenia złożone i równoważniki zdań, używa różnych typów wypowiedzi: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych)
 - * fleksji (określa formę gramatyczną czasowników, rzeczowników, przymiotników; łączy wypowiedzenia składowe za pomocą spójnika w wypowiedzenie złożone; poprawnie zapisuje formy bezokoliczników oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego czasowników w czasie przyszłym i przeszłym)
 - * fonetyki (wykorzystuje umiejętność dzielenia wyrazów na sylaby przy

- przenoszeniu wyrazów do następnej linijki)
- stosuje zasady estetycznego zapisu tekstu

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- koncentruje uwagę podczas słuchania dłuższych wypowiedzi innych, a zwłaszcza odtwarzanych utworów
- odróżnia informacje ważne od mniej ważnych
- na podstawie słuchanego tekstu tworzy samodzielną notatkę: rysuje plan, ilustracje do tekstu, formułuje pytania
- właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich

CZYTANIE

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio
- rozumie funkcję akapitu
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych
- wybiera i wykorzystuje informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu
- wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi oraz samodzielnie tłumaczy przenośne znaczenie wybranych wyrazów, związków wyrazów w wypowiedzi
- wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach
- rozumie funkcje części składowych wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie
- głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji i intonacji

DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE

- wybiera informacje niewyrażone wprost z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych

ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY

- uzasadnia swoje reakcje czytelnicze
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia
- identyfikuje baśń i legendę
- rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu
- rozumie funkcję akapitu jako logicznie wyodrębnionej całości w tekście

- objaśnia znaczenia porównań i przenośni w tekście
- wyodrębnia elementy dzieła filmowego, odróżnia film animowany i aktorski
- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość
- odczytuje przesłanie utworu

II. Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- przedstawia własne zdanie w rozmowie
- świadomie dobiera intonację zdaniową
- udziela odpowiedzi w formie krótkiej wypowiedzi
- uczestniczy w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami
- łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe w zdaniu
- wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń
- stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, czasownika
- gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw
- wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki
- w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo służące do formułowania ocen, opinii, emocji i uczuć
- objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów
- odróżnia wyrazy pokrewne od synonimów
- wygłasza tekst poetycki z pamięci, posługując się pauzą, barwą głosu
- stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzeń

PISANIE

- stosuje poznane zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji oraz potrafi je zastosować w sytuacjach nietypowych (np. wykorzystając wiedzę o wyrazach pochodnych i rodzinie wyrazów)
- w kilkuzdaniowych wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe i stosuje się do zasad interpunkcji
- w wypowiedziach stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, czasownika
- w tekstach świadomie stosuje wyrazy bliskoznaczne
- w wypowiedziach gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw
- układa życzenia, zapisuje przepis, instrukcję, ogłoszenie
- stosuje akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi
- pisze logiczne i uporządkowane pod względem chronologicznym opowiadanie, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki; opowiada z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń

- zapisuje dialog w opowiadaniu
- w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć
- dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia

III. Kształcenie językowe

- Umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
 - * słownictwa (wzbogaca tworzony tekst wyrazami bliskoznacznymi i przeciwstawnymi)
 - * składni (stosuje różnorodne typy zdań: pojedyncze i złożone oraz równoważniki; celowo używa różnych typów wypowiedzi: pytających, oznajmujących, wykrzyknikowych, rozkazujących w zależności od sytuacji komunikacyjnej; stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji)
 - * fleksji (używa odmiennej części mowy w poprawnych formach)
 - * fonetyki (stosuje wiadomości z zakresu podziału wyrazów na litery, głoski i sylaby w poprawnym ich zapisie)

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- przekazuje treść wysłuchanych wypowiedzi
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów prozatorskich i poetyckich
- wyraża swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu
- nazywa intencje nadawcy komunikatu

CZYTANIE

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi np. opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych i wykorzystuje je w odczytywaniu znaczeń dosłownych i przenośnych
- odczytuje i wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce
- wskazuje i odczytuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach
- ma świadomość konstrukcji wypowiedzi i rozumie funkcje takich części składowych wypowiedzi, jak tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie
- głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji,

aby oddać sens odczytywanego tekstu

DOCIERANIE DO INFORMACJI – SAMOKSZTAŁCENIE

- wybiera informacje wyrażone pośrednio w różnych źródłach, np. czasopismach, stronach internetowych; konfrontuje je z innymi źródłami

ALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY

- konfrontuje swoje reakcje czytelnicze z innymi odbiorcami
- objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim
- wykorzystuje wiedzę na temat wersu, zwrotki, rymu do interpretacji utworu
- objaśnia funkcję epitetów, porównań i przenośni w tekście
- wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych programy informacyjne, rozrywkowe, reklamy
- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość; konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami

II. Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- uzasadnia własne zdanie w rozmowie, podaje odpowiednie przykłady, stosuje się do reguł grzecznościowych
- rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym
- w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy związane z omawianą tematyką
- poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasie przeszłym i przyszłym
- w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła
- interpretuje przenośne treści utworów poetyckich przewidzianych w programie nauczania
- zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu
- wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi
- dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonali ją pod względem konstrukcji i języka

PISANIE

- komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji z uwzględnieniem akapitów

- uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym
- w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy związane z omawianą tematyką
- komponuje i przekształca plan wypowiedzi
- pisze opowiadanie twórcze, list z perspektywy bohatera, baśń
- w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu

III. Kształcenie językowe

- Sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
 - * słownictwa (dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, odpowiednio dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej)
 - * składni (tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi, stosuje się do zasad poprawności logiczno-składniowej, dba o poprawną interpunkcję wypowiedzeń złożonych)
 - * fleksji (w wypowiedziach stosuje w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania, w tym poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasie przeszłym i przyszłym)
 - * fonetyki (biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów)

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

odczytuje i wyjaśnia przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich

CZYTANIE

- czyta ze zrozumieniem na poziomie semantycznym i krytycznym, również teksty spoza listy lektur
- wykorzystuje treści zawarte w artykułach, instrukcjach, przepisach, tabelach, schematach i notatkach w tworzeniu własnych wypowiedzi
- odczytuje głośno utwory poetyckie i prozatorskie i je interpretuje

DOCIERANIE DO INFORMACJI- SAMOKSZTAŁCENIE

- wybiera i wykorzystuje informacje z różnych źródeł (np. czasopism, stron internetowych) we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym lub oceniającym

ANALIZOWANIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY

- porównuje funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w różnych utworach epickich
- wskazuje elementy baśni i legendy w innych tekstach kultury
- dostrzega różnice między celem programów informacyjnych, rozrywkowych, reklam
- odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych i opisuje otaczającą ich rzeczywistość

II. Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- przedstawia własne stanowisko w związku ze sposobem rozwiązania problemu, wykonania zadania
- podejmuje rozmowę na temat przeczytanej lektury/dzieła także spoza kanonu lektur przewidzianych programem nauczania w klasie czwartej; omawia je w odniesieniu do innych dzieł także spoza kanonu lektur
- interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych

PISANIE

- tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem tematu, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych
- wykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi

III. Kształcenie językowe

- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY V

niedostateczny

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy piątej uniemożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
- uczeń nie potrafi wykonać zadań o niewielkim poziomie trudności

dopuszczający

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy piątej umożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
- uczeń potrafi wykonać zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim poziomie trudności

dostateczny

- poziom zdobytych umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy piątej pozwala na rozwijanie kompetencji ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej
- uczeń wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe, o średnim poziomie trudności ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej

dobry

- uczeń poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne

bardzo dobry

- uczeń sprawnie się posługuje zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, potrafi zastosować poznaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach

celujący

- uczeń biegle się posługuje zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych objętych programem nauczania i wynikających z podstawy programowej,
- proponuje rozwiązania nietypowe; jest twórczy, rozwija własne uzdolnienia
- bierze udział w konkursach przedmiotowych i zajmuje w nich pierwsze, drugie lub trzecie miejsce.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY V

- Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.
- Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- skupia uwagę na prostych wypowiedziach innych osób
- reaguje na wypowiedzi innych werbalnie i niewerbalnie (mimiką, gestem, postawą)
- rozumie polecenia nauczyciela, wypowiedzi innych uczniów
- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji
- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, zaproszenie, gratulacje, życzenia, przeprosiny, instrukcję
- wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym niedługim tekście, zwłaszcza w jego warstwie dosłownej, i uzupełnia różne typy notatek graficznych o te informacje

- rozumie ogólny sens słuchanych utworów
- rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów
- dostrzega etyczny wymiar języka (prawdę, kłamstwo, przemilczanie informacji, brutalizację wypowiedzi)

CZYTANIE

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji (autor, narrator, czytelnik, słuchacz)
- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, zaproszenie, gratulacje, życzenia, przeprosiny, instrukcję, ogłoszenie
- wskazuje najważniejsze informacje w przeczytanym tekście, zwłaszcza w dosłownej warstwie tekstu i wyrażone wprost, i uzupełnia na podstawie czytanego tekstu różne typy notatek graficznych o te informacje
- wskazuje części składowe wypowiedzi (tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie)
- rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- rozumie ogólny sens czytanych utworów
- określa nastrój wypowiedzi
- stara się czytać teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, wyróżnia pauzę koniec wypowiedzenia
- rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówek)
- rozpoznaje zdanie pojedyncze i zdanie złożone

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- sprawdza pisownię wyrazów w słowniku ortograficznym
- wyszukuje synonimy w słowniku wyrazów bliskoznacznych
- wybiera proste informacje z hasła encyklopedycznego, czasopisma, podanej strony internetowej

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- mówi o swoich reakcjach czytelniczych
- wyraża swój stosunek do postaci
- odróżnia fikcję od rzeczywistości
- odróżnia elementy fantastyczne od realistycznych
- odróżnia autora od osoby mówiącej w tekście literackim
- określa najważniejsze elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, omawia akcję
- zna cechy baśni, legendy, bajki, wie, co to jest mit
- rozpoznaje wers, strofę, rym, refren
- rozpoznaje przenośnię, porównane, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy
- wyodrębnia film i spektakl teatralny spośród innych przekazów i tekstów kultury oraz potrafi nazwać ich tworzywo (ruchome obrazy, warstwa dźwiękowa).

Tworzenie wypowiedzi

MÓWIENIE

- nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem
- formułuje proste pytania i udziela prostych odpowiedzi pod względem konstrukcyjnym
- wypowiada komunikaty zawierające proste informacje

- wyraża wprost swoje intencje
- odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie, zaproszenie, instrukcję, gratulacje, życzenia
- stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem
- mówi na temat, opowiada o obserwowanych zdarzeniach, akcji książki, filmu
- za pomocą prostych zdań opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę
- za pomocą prostych zdań opisuje obraz, ilustrację, plakat
- wygłasza tekst utworu z pamięci.

PISANIE

- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu
 - zna podstawowe zasady dotyczące pisowni wielką literą oraz pisowni ó – u, rz – ż, ch – h
 - tworzy proste wypowiedzi oraz notatki na podany temat
 - uzupełnia prosty schemat, tabelę
 - zna podstawowe zasady układu graficznego listu prywatnego i oficjalnego, dialogu, zaproszenia, ogłoszenia, planu ramowego wypowiedzi i z pomocą nauczyciela zapisuje list, dialog, układa plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi, redaguje zaproszenie, ogłoszenie, instrukcję, pamiętnik i dziennik pisany z perspektywy bohatera i własnej
 - zapisuje kilkudzaniowe opowiadanie odtwórcze z dialogiem
 - za pomocą prostych zdań tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci
 - za pomocą prostych zdań tworzy opis obrazu, ilustracji, plakatu
 - stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (np. dobiera wyrazy bliskoznaczne), składni (konstruuje poprawne zdania pojedyncze, stosuje wielkie litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu), fleksji (stosuje czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki i przysłówki w zdaniu), fonetyki (dzieli wyrazy przy przenoszeniu do następnej linii, zna sposoby oznaczania miękkości głosek, zauważa różnicę między wymową a zapisem samogłosek ustnych, dźwięcznych i bezdźwięcznych)
 - stara się dbać o estetykę zapisu wypowiedzi.
- Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- słucha innych, uczestniczy w rozmowie oraz innych sytuacjach komunikacyjnych (zadaje pytania, odpowiada, instruuje, gratuluje, zaprasza, przeprasza)
- wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu
- tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkudzaniowej wypowiedzi, planu

- określa temat utworu, powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszanego wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszanego historii, zauważa metaforyczny charakter baśni, legendy, bajki, mitu
- rozpoznaje proste intencje niewyrażone wprost
- rozpoznaje typowe wypowiedzi informacyjne i literackie
- na podstawie intonacji odróżnia wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące i pytające

CZYTANIE

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi
- określa temat i główną myśl tekstu
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych
- wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu
- wskazuje cytaty
- wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- rozpoznaje cechy zaproszenia, życzeń, ogłoszenia, instrukcji, przepisu
- określa temat utworu, powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszanego wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszanego historii, zauważa metaforyczny charakter baśni, legendy, bajki, mitu, wskazuje morał wyrażony wprost
- rozpoznaje typowe wypowiedzi informacyjne, literackie, reklamowe
- rozumie funkcję znaków interpunkcyjnych (kropki, przecinka, znaku zapytania, wykrzyknika), akapitów i marginesów w tekście prozatorskim, wskazuje cudzość
- wskazuje wersy, strofy, rymy w tekstach poetyckich
- poprawnie artykułuje i akcentuje wyrazy, stosuje intonację zdaniową podczas głośnego czytania utworów
- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych
- rozpoznaje w wypowiedziach liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik
- rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedziach (orzeczenie, podmiot)
- odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego, zdanie pojedyncze rozwinięte od zdania nierozwiniętego
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, rodzajów gramatycznych (rzeczownik, przymiotnik), osób, czasów i rodzajów gramatycznych (czasownik), określa stopień przymiotnika i przysłówka
- posługuje się alfabetem, uwzględnia różnice między zapisem a wymową samogłosek nosowych, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, oznacza miękkość głosek

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- wybiera odpowiednie informacje ze słownika ortograficznego, słownika wyrazów blisko-znacznych, szkolnego słownika języka polskiego
- korzysta z encyklopedii, czasopisma, stron internetowych

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- nazywa swoje reakcje czytelnicze
- dostrzega cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe
- nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, wątki

- wskazuje elementy akcji
- wskazuje w utworze cechy baśni, legendy, bajki
- rozumie, czym jest mit
- wie, czym jest: wers, zwrotka, rym, rytm, refren
- wskazuje w tekście porównanie, przenośnię, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy
- wyodrębnia film spośród innych dziedzin sztuki
- zna pojęcia: gra aktorska, dekoracja, kostiumy, rekwizyty, inscenizacja, scena, widownia, kurtyna, kulisy, próba, program teatralny, afisz
- przypisuje cechy bohaterom oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość
- odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym)
- odczytuje morał baśni, bajek, zauważa metaforyczny charakter mitu

TWORZENIE WYPOWIEDZI MÓWIENIE

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej
- dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzi prostych i rozwiniętych, stosuje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
- formułuje pytania zamknięte i otwarte
- udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych
- wypowiada się w kilku logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą rzeczywistością, lekturą
- stosuje zwroty grzecznościowe i odpowiednie konstrukcje składniowe (np. tryb przypuszczający) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem
- składa życzenia, gratulacje, instruuje
- wypowiada się w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne
- opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni (używa przysłówków i wyrażen przyimkowych)
- dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne
- recytuje utwór poetycki, oddając jego ogólny nastrój i sens
- stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych
- posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem).

PISANIE

- stosuje podstawowe zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji
- odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą
- poprawnie zapisuje *nie* z różnymi częściami mowy
- poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe
- poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki
- konstruuje i zapisuje kilkuzdaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logiczno-składniowym
- używa wypowiedzi pojedynczych i złożonych, stosuje przecinki
- w zależności do adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
- samodzielnie zapisuje dialog

- dzieli wypowiedzi na części kompozycyjne (wstęp, rozwinięcie, zakończenie)
 - buduje ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi
 - układa opowiadanie odtwórcze z dialogiem oraz z elementami opisu, krótką relację, zaproszenie, ogłoszenie, pamiętnik i dziennik pisany z perspektywy bohatera i własnej
 - redaguje notatkę w formie prostego schematu, tabeli, planu
 - zapisuje instrukcję z uwzględnieniem sformułowań wskazujących na kolejność wykonywanych czynności
 - tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, obrazu, ilustracji, plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni (używa przysłówków i wyrażen przymkowych)
 - w liście prywatnym i oficjalnym, dialogu, zaproszeniu i ogłoszeniu stosuje odpowiedni układ graficzny
 - stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wykorzystuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne w tworzonej treści), składni (konstruuje zdania pojedyncze proste i rozwinięte oraz wypowiedzenia złożone, używa różnych typów wypowiedzi: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych; łączy wypowiedzenia składowe za pomocą spójnika w wypowiedzenia złożone), fleksji (używa poprawnych form gramatycznych czasowników, rzeczowników, przymiotników; poprawnie zapisuje formy bezokoliczników oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego czasowników w czasie przyszłym i przeszłym)
 - stosuje zasady estetycznego zapisu tekstu.
- Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- koncentruje uwagę podczas słuchania dłuższych wypowiedzi innych oraz odtwarzanych utworów
- w typowych sytuacjach komunikacyjnych cytuję wypowiedzi innych, wyraża swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu
- odróżnia informacje ważne od mniej ważnych
- właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu (również te niewyrażone wprost)
- na podstawie słuchanego tekstu tworzy notatkę, pisze krótkie streszczenie
- odróżnia wypowiedzi literackie od informacyjnych i reklamowych
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich (objaśnia morał baśni, bajki, wyjaśnia metaforyczny charakter mitu)
- na podstawie intonacji odróżnia zdania neutralne od wykrzyknikowych.

CZYTANIE

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio
- rozumie funkcję akapitu i cytatu w wypowiedzi
- objaśnia przenośne znaczenie wybranych wyrazów, związków wyrazów w wypowiedzi
- odróżnia teksty literackie od informacyjnych i reklamowych
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich

- wskazuje typowe elementy konstrukcyjne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach
- głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji i intonacji
- wskazuje różnice między rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, liczebnikami, zaimkami, przyimkami i spójnikami
- rozpoznaje równoważnik zdania
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, osób, rodzajów; odróżnia formy osobowe czasowników od nieosobowych (bezokolicznik, formy zakończone na -no, -to).

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- wie, jakiego typu informacje zawierają słownik ortograficzny, słownik wyrazów blisko-znacznych, słownik języka polskiego, słownik wyrazów obcych i umiejętnie je stosuje
- wybiera informacje niewyrażone wprost z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- uzasadnia swoje reakcje czytelnicze
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, wątek
- posługuje się pojęciami *akcja*, *fabuła*, *związek przyczynowo-skutkowy*
- identyfikuje baśń, legendę, mit, bajkę, komiks
- rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu, rytmu oraz objaśnia znaczenie i funkcję środków poetyckich, takich jak: przenośnia, porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy
- rozumie funkcję akapitu jako logicznie wyodrębnionej całości w tekście
- wyodrębnia elementy dzieła filmowego, zna główne etapy powstawania filmu i przedstawienia, rozumie pojęcie adaptacji
- określa zadania twórców dzieła filmowego i teatralnego – aktora, reżysera, dekoratora, suflera, reżysera
- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość
- odczytuje przesłanie utworu.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

MÓWIENIE

- przedstawia własne zdanie w rozmowie
- świadomie dobiera intonację zdaniową
- udziela odpowiedzi w formie krótkiej wypowiedzi
- uczestniczy w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami; łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe w zdaniu
- wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń
- gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw
- wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki i wyrażenia przyimkowe
- w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii,

emocji i uczuć (np. epitety, po-równania, zdrobnienia, poprawnie używa odpowiedniego stopnia przymiotnika i przysłówka)

- objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów
- odróżnia wyrazy pokrewne od synonimów
- umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wzbogaca tworzony tekst wyrazami bliskoznacznymi i przeciwstawnymi), składni (stosuje różnorodne typy zdań: pojedyncze i złożone; celowo używa różnych typów wypowiedzi: pytających, oznajmujących, wykrzyknikowych, rozkazujących w zależności od sytuacji komunikacyjnej; stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji), fleksji (używa odmiennej części mowy w poprawnych formach), wygłasza tekst poetycki z pamięci, posługując się pauzą, barwą głosu; zwraca uwagę na ważne treści tekstu
- stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzi.

PISANIE

- stosuje poznane zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji, poprawnie używa i zapisuje formy nieosobowe czasownika
 - w kilkudziesięciu wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe i stosuje się do zasad interpunkcji
 - w tekstach świadomie stosuje wyrazy bliskoznaczne, zastępuje powtarzające się w tekście wyrazy odpowiednimi zaimkami
 - w wypowiedziach gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw
 - układa życzenia, gratulacje, zapisuje przepis, instrukcję, ogłoszenie, zaproszenie
 - stosuje akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi
 - pisze logiczne i uporządkowane pod względem chronologicznym opowiadanie, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe; opowiada z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń (pamiętnik, dziennik)
 - zapisuje dialog w opowiadaniu
 - w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć (np. epitety, porównania, zdrobnienia)
 - opisując obraz, rzeźbę, ilustrację, plakat, stosuje podstawowe słownictwo charakterystyczne dla danej dziedziny sztuki
 - dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia.
- Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- przekazuje treść wysłuchanych wypowiedzi, potrafi ustosunkować się do wypowiedzi innych oraz nawiązać do nich podczas własnej wypowiedzi
- uzasadnia swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu

- nazywa intencje nadawcy komunikatu, dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi, w sytuacjach typowych odróżnia fakty od opinii.

CZYTANIE

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi np. opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych i wykorzystuje je w odczytaniu znaczeń dosłownych i przenośnych
- wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce
- nazywa intencje nadawcy komunikatu, dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi
- nazywa osobę mówiącą w tekście w zależności od rodzaju utworu (podmiot liryczny, narrator)
- w sytuacjach typowych odróżnia fakty od opinii
- wskazuje typowe elementy stylistyczne i graficzne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach
- dostrzega relacje między takimi elementami konstrukcji, jak tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie
- głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens odczytywanego tekstu
- rozumie funkcje użytych w tekście zdań pojedynczych rozwiniętych i nierozwiniętych, pojedynczych i złożonych, równoważników zdań
- rozumie funkcję użytych form przypadków, liczb, osób, czasów w tekstach literackich, użytkowych, reklamowych.

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- w zależności od celu poszukiwań świadomie wybiera odpowiedni słownik (słownik ortograficzny, słownik wyrazów bliskoznacznych, słownik języka polskiego, słownik wyrazów obcych)
- konfrontuje ze sobą informacje zgromadzone na podstawie różnych źródeł.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- konfrontuje swoje reakcje czytelnicze z innymi odbiorcami
- charakteryzuje osobę mówiącą na podstawie jej wypowiedzi
- objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim oraz środków stylistycznych w utworze poetyckim (w tym rozróżnia ożywienie i uosobienie jako rodzaje przenośni)
- wykorzystuje wiedzę na temat wersu, zwrotki, rymu, rytmu, refrenu do interpretacji utworu
- wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych programy informacyjne, rozrywkowe, reklamy; dostrzega różnice między celem tych programów
- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość; konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

MÓWIENIE

- uzasadnia własne zdanie w rozmowie, podaje odpowiednie przykłady, cytuje, stosuje się do reguł grzecznościowych

- rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym
- w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką
- poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasach przeszłym i przyszłym
- w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła
- interpretuje przenośne treści utworów poetyckich przewidzianych w programie nauczania
- zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu
- wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi
- dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonali ją pod względem konstrukcji i języka.

PISANIE

- potrafi zastosować reguły ortograficzne w sytuacjach nietypowych (np. wykorzystać wiedzę o wyrazach pochodnych i rodzinie wyrazów, pisowni *nie* w przeciwstawieniach)
 - przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, a także zdania w równoważniki zdań i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu
 - komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji
 - uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury
 - udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym
 - w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką
 - komponuje i przekształca plan wypowiedzi
 - pisze opowiadanie twórcze, list z perspektywy bohatera, baśń
 - w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła
 - sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, odpowiednio dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej), składni (tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi, stosuje się do zasad poprawności logiczno-składniowej, dba o poprawną interpunkcję wypowiedzi złożonych), fleksji (w wypowiedziach stosuje w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania, w tym poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasach przeszłym i przyszłym), fonetyki (biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów)
 - dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu.
- Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- w rozmowie i innych sytuacjach komunikacyjnych celowo odwołuje się do wypowiedzi innych osób
- dokonuje selekcji informacji w celu wykorzystania ich w sytuacjach nietypowych
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi w tekstach poetyckich i reklamowych, wskazuje elementy o charakterze perswazyjnym.

CZYTANIE

- czyta ze zrozumieniem na poziomie krytycznym teksty spoza listy lektur
- interpretuje utwory poetyckie i prozatorskie.

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- wybiera i wykorzystuje informacje z różnych źródeł (np. czasopism, stron internetowych) we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym lub oceniającym.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- porównuje funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w różnych utworach epickich i poetyckich
- wskazuje elementy baśni, legendy, bajki, mitu w innych tekstach kultury oraz odnajduje i omawia nawiązania do tego typu utworów we współczesnych tekstach kultury, np. opowiadaniach, reklamach, oraz w języku, np. we frazeologii
- odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych i opisuje otaczającą ich rzeczywistość
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi w tekstach poetyckich i reklamowych, wskazuje elementy o charakterze perswazyjnym

TWORZENIE WYPOWIEDZI

MÓWIENIE

- przedstawia własne stanowisko w związku ze sposobem rozwiązania problemu, wykonania zadania, formułuje twórcze uwagi
- podejmuje rozmowę na temat przeczytanej lektury dzieła także spoza kanonu lektur przewidzianych programem nauczania w klasie piątej; omawia je w odniesieniu do innych dzieł także spoza kanonu lektur
- interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych

PISANIE

- tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem tematu, pomysłową formą, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych
- wykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi
- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY VI

niedostateczny

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy piątej uniemożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
- uczeń nie potrafi wykonać zadań o niewielkim poziomie trudności

dopuszczający

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy piątej umożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
- uczeń potrafi wykonać zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim poziomie trudności

dostateczny

- poziom zdobytych umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy piątej pozwala na rozwijanie kompetencji ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej
- uczeń wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe, o średnim poziomie trudności ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej

dobry

- uczeń poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne

bardzo dobry

- uczeń sprawnie się posługuje zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, potrafi zastosować poznaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach

celujący

- uczeń biegle się posługuje zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych objętych programem nauczania i wynikających z podstawy programowej,
- proponuje rozwiązania nietypowe; jest twórczy, rozwija własne uzdolnienia

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY VI

- Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.
- Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- skupia uwagę na prostych wypowiedziach innych osób
- reaguje na wypowiedzi innych werbalnie i niewerbalnie (mimiką, gestem, postawą)
- rozumie polecenia nauczyciela, wypowiedzi innych uczniów
- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji

- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, zaproszenie, gratulacje, życzenia, przeprosiny, instrukcję
- wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym niedługim tekście, zwłaszcza w jego warstwie dosłownej, i uzupełnia różne typy notatek graficznych o te informacje
- rozumie ogólny sens słuchanych utworów
- rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów
- dostrzega etyczny wymiar języka (prawdę, kłamstwo, przemilczanie informacji, brutalizację wypowiedzi)
- rozpoznaje manipulację

CZYTANIE

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich oraz typowych sytuacjach znanych uczniowi z doświadczenia i obserwacji (autor, narrator, czytelnik, słuchacz)
- rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, odmowę, zaproszenie, gratulacje, życzenia, przeprosiny, instrukcję, ogłoszenie
- wskazuje najważniejsze informacje w przeczytanym tekście, zwłaszcza w dosłownej warstwie tekstu i wyrażone wprost, i uzupełnia na podstawie czytanego tekstu różne typy notatek graficznych o te informacje
- wskazuje części składowe wypowiedzi (tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie)
- rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- rozumie ogólny sens czytanych utworów
- określa nastrój wypowiedzi
- wyciąga wnioski z przesłanek zawartych w tekście, w tym rozpoznaje w nim prawdę lub fałsz
- rozpoznaje manipulację
- rozumie mechanizmy oddziaływania reklam na odbiorcę
- stara się czytać teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, wyróżnia pauzą koniec wypowiedzenia
- rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedziach (podmiot i orzeczenie)
- rozpoznaje w wypowiedziach podstawowe części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki)
- rozpoznaje zdanie pojedyncze i zdanie złożone
- wskazuje cudzość.

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- sprawdza pisownię wyrazów w słowniku ortograficznym
- wyszukuje synonimy w słowniku wyrazów bliskoznacznych
- wybiera proste informacje z hasła encyklopedycznego, poradnika, leksykonu, czasopisma, podanej strony internetowej.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- mówi o swoich reakcjach czytelnicznych
- porównuje swoje wrażenia związane z odbiorem innych tekstów
- wyraża swój stosunek do postaci
- odróżnia fikcję od rzeczywistości
- rozpoznaje typowe elementy fikcji, charakterystyczne dla poznanych gatunków
- odróżnia elementy fantastyczne od realistycznych
- odróżnia autora od osoby mówiącej w tekście literackim, charakteryzuje osobę mówiącą na podstawie jej wypowiedzi

- określa najważniejsze elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, omawia akcję
- wyodrębnia w utworze epickim wydarzenia, układając je w wątki
- zna cechy baśni, legendy, bajki, wie, co to jest mit, powieść, opowiadanie, komiks, fraszka, wiersz, przysłowie
- rozpoznaje wers, strofę, rym, refren, rytm
- odróżnia wiersz rymowany od nierymowanego (białego)
- rozpoznaje przenośnię, porównane, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, ożywienie
- wyodrębnia film, program informacyjny, program rozrywkowy i spektakl teatralny spośród innych przekazów i tekstów kultury oraz potrafi nazwać ich tworzywo (ruchome obrazy, warstwa dźwiękowa)
- odczytuje informacje z plakatu teatralnego.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

MÓWIENIE

- nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem
- w rozmowie zadaje pytania uzupełniające
- formułuje proste pytania i udziela prostych odpowiedzi pod względem konstrukcyjnym
- wypowiada komunikaty zawierające proste informacje
- wyraża wprost swoje intencje
- odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie, zaproszenie, instrukcję, gratulacje, życzenia, przekonać, zachęcić, przestrzec
- stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem
- mówi na temat, opowiada o obserwowanych zdarzeniach, akcji książki, filmu
- za pomocą prostych zdań opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę
- za pomocą prostych zdań opisuje obraz, ilustrację, plakat, fotografię
- wygłasza tekst utworu z pamięci (teksty poetyckie, fragmenty prozy).

PISANIE

- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu
- zna podstawowe zasady dotyczące pisowni wielką literą oraz pisowni ó – u, rz – ż, ch – h
- tworzy proste wypowiedzi oraz notatki na podany temat
- uzupełnia prosty schemat, tabelę
- zna podstawowe zasady układu graficznego listu prywatnego i oficjalnego, dialogu, zaproszenia, ogłoszenia, planu ramowego i szczegółowego wypowiedzi i z pomocą nauczyciela zapisuje list, dialog,
- układa plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi, redaguje zaproszenie, ogłoszenie, instrukcję, pamiętnik i dziennik pisany z perspektywy bohatera i własnej, proste sprawozdanie
- zapisuje kilkuzdaniowe opowiadanie odtwórcze z dialogiem
- za pomocą prostych zdań tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci
- za pomocą prostych zdań tworzy opis obrazu, ilustracji, plakatu, fotografii
- stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (np. dobiera wyrazy bliskoznaczne), składni (konstruuje poprawne zdania pojedyncze, stosuje wielkie litery na początku

wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu), fleksji (stosuje czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki i przysłówki w zdaniu), fonetyki (dzieli wyrazy przy przenoszeniu do następnej linii, zna sposoby oznaczania miękkości głosek, zauważa różnicę między wymową a zapisem samogłosek ustnych, dźwięcznych i bezdźwięcznych)

- stara się dbać o estetykę zapisu wypowiedzi.
- Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

ODBIÓR WYPowiedzi I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- słucha innych, uczestniczy w rozmowie oraz innych sytuacjach komunikacyjnych (zadaje pytania, odpowiada, instruuje, gratuluje, zaprasza, przeprasza)
- wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu
- tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkuzdaniowej wypowiedzi, planu
- określa temat utworu, powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszonej wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszonej historii, zauważa metaforyczny charakter baśni, legendy, bajki, mitu
- rozpoznaje proste intencje niewyrażone wprost
- rozpoznaje typowe wypowiedzi informacyjne i literackie
- na podstawie intonacji odróżnia wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące i pytające
- wyciąga wnioski z przesłanek zawartych w tekście, w tym rozpoznaje w nim prawdę lub fałsz
- rozumie mechanizmy oddziaływania reklam na odbiorcę
- odróżnia fakty od opinii, wskazuje elementy perswazji.

CZYTANIE

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi
- określa temat i główną myśl tekstu
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych
- wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu
- wskazuje cytaty
- wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi
- rozpoznaje cechy zaproszenia, życzeń, zawiadomienia, ogłoszenia, instrukcji, przepisu
- określa temat utworu, powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszonej wypowiedzi, opowiada fabułę usłyszonej historii, zauważa metaforyczny charakter baśni, legendy, bajki, mitu, wskazuje morał wyrażony wprost
- rozpoznaje typowe wypowiedzi informacyjne, literackie, reklamowe
- rozumie funkcję znaków interpunkcyjnych (kropki, przecinka, znaku zapytania, wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu), akapitów i marginesów w tekście prozatorskim
- wskazuje wersy, strofy, rymy w tekstach poetyckich
- poprawnie artykułuje i akcentuje wyrazy, stosuje intonację zdaniową podczas głośnego czytania utworów
- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych
- rozpoznaje w wypowiedziach liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik
- rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedziach (orzeczenie, podmiot, przydawka, dopełnienie, okolicznik)

- odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego, zdanie pojedyncze rozwinięte od zdania nierozwiniętego
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, rodzajów gramatycznych (rzeczownik, przymiotnik, zaimek w związku z rzeczownikiem), osób, czasów i rodzajów gramatycznych (czasownik), określa stopień przymiotnika i przysłówka
- posługuje się alfabetem, uwzględnia różnice między zapisem a wymową samogłosek nosowych, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, oznacza miękkość głosek.

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- wybiera odpowiednie informacje ze słownika ortograficznego, słownika wyrazów bliskoznacznych, szkolnego słownika języka polskiego, słownika frazeologicznego
- korzysta z encyklopedii, czasopisma, stron internetowych, leksykonu, poradnika.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- nazywa swoje reakcje czytelnicze
- dostrzega cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe
- nazywa elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, wątki
- wskazuje elementy akcji
- wskazuje w utworze cechy baśni, legendy, bajki, mitu, opowiadania, powieści, wiersza, fraszki, komiksu
- rozpoznaje przysłowie
- wie, czym jest: wers, zwrotka, rym, rytm, refren, wiersz rymowany, wiersz biały
- wskazuje w tekście porównanie, przenośnię, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, ożywienie
- wyodrębnia film spośród innych dziedzin sztuki
- zna pojęcia: gra aktorska, dekoracja, kostiumy, rekwizyty, inscenizacja, scena, widownia, kurtyna, kulisy, próba, program teatralny, afisz, ujęcie, kadr, plan
- przypisuje cechy bohaterom oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość
- odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym)
- odczytuje morał baśni, bajek, zauważa metaforyczny charakter mitu
- odczytuje informacje z plakatu teatralnego.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

MÓWIENIE

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej
- dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzi prostych i rozwiniętych, stosuje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
- formułuje pytania zamknięte i otwarte
- udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych
- wypowiada się w kilku logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą rzeczywistością, lekturą
- stosuje zwroty grzecznościowe i odpowiednie konstrukcje składniowe (np. tryb przypuszczający) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem
- składa życzenia, gratulacje, instruuje, przekonuje, zachęca, przestrzega
- wypowiada się w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne

- opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo określające
- umiejscowienie w przestrzeni (używa przysłówków i wyrażeń przyimkowych)
- dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne
- recytuje utwór poetycki, oddając jego ogólny nastrój i sens
- stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych
- posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem, postawą ciała)

PISANIE

- stosuje podstawowe zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji
 - odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą
 - poprawnie zapisuje *nie* z różnymi częściami mowy
 - poprawnie zapisuje wyrażenia przyimkowe
 - poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki
 - konstruuje i zapisuje kilkuzdaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logiczno-składniowym
 - używa wypowiedzi pojedynczych i złożonych, stosuje przecinki
 - w zależności do adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące
 - samodzielnie zapisuje dialog
 - dzieli wypowiedzi na części kompozycyjne (wstęp, rozwinięcie, zakończenie)
 - buduje ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi
 - układa opowiadanie odtwórcze z dialogiem oraz z elementami opisu, krótką relację, proste sprawozdanie
 - zaproszenie, ogłoszenie, pamiętnik i dziennik pisany z perspektywy bohatera i własnej, regulamin
 - redaguje notatkę w formie prostego schematu, tabeli, planu
 - zapisuje instrukcję z uwzględnieniem sformułowań wskazujących na kolejność wykonywanych czynności
 - tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, obrazu, fotografii, ilustracji, plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni (używa przysłówków i wyrażeń przyimkowych)
 - w liście prywatnym i oficjalnym, dialogu, zaproszeniu i ogłoszeniu stosuje odpowiedni układ graficzny
 - stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wykorzystuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne w tworzonej treści), składni (konstruuje zdania pojedyncze proste i rozwinięte oraz wypowiedzenia złożone, używa różnych typów wypowiedzi: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych; łączy wypowiedzenia składowe za pomocą spójnika w wypowiedzenia złożone), fleksji (używa poprawnych form gramatycznych czasowników, rzeczowników, przymiotników; poprawnie
 - zapisuje formy bezokoliczników oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego czasowników w czasie przyszłym i przeszłym
 - stosuje zasady estetycznego zapisu tekstu.
- Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- koncentruje uwagę podczas słuchania dłuższych wypowiedzi innych oraz odtwarzanych utworów
- w typowych sytuacjach komunikacyjnych cytuje wypowiedzi innych, wyraża swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu
- odróżnia informacje ważne od mniej ważnych
- właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu (również te niewyrażone wprost)
- na podstawie słuchanego tekstu tworzy notatkę, pisze krótkie streszczenie
- odróżnia wypowiedzi literackie od informacyjnych i reklamowych
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich (omawia przesłanie baśni,
- objaśnia morał baśni, bajki, wyjaśnia metaforyczny charakter mitu)
- rozumie mechanizmy oddziaływania reklam na odbiorców
- na podstawie intonacji odróżnia zdania neutralne od wykrzyknikowych.

CZYTANIE

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio
- rozumie funkcję akapitu i cytatu w wypowiedzi
- objaśnia przenośne znaczenie wybranych wyrazów, związków wyrazów w wypowiedzi
- odróżnia teksty literackie od informacyjnych i reklamowych
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich
- wskazuje typowe elementy konstrukcyjne w zaproszeniach, życzeniach, gratulacjach, ogłoszeniach, zawiadomieniach, instrukcjach, przepisach
- głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji i intonacji, wprowadza pauzę
- wskazuje różnice między rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, liczebnikami, zaimkami, przyimkami i spójnikami
- rozpoznaje równoważnik zdania
- rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte, pojedyncze i złożone (współrzędnie i podrzędnie)
- wydziela w zdaniu grupę podmiotu i orzeczenia
- rozpoznaje zdania bezpodmiotowe
- ustala stosunki nadrzędno-podrzędne i współrzędne w zdaniu pojedynczym
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, osób, rodzajów; odróżnia formy osobowe czasowników od nieosobowych (bezokolicznik, formy zakończone na -no, -to)
- odróżnia wyrazy gwarowe od potocznych.

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- wie, jakiego typu informacje zawierają słownik ortograficzny, słownik wyrazów bliskoznacznych, słownik języka polskiego, słownik wyrazów obcych, słownik frazeologiczny i umiejętnie je stosuje
- wybiera informacje niewyrażone wprost z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- uzasadnia swoje reakcje czytelnicze
- porównuje swoje wrażenia czytelnicze związane z odbiorem innych tekstów kultury
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, wątek
- rozpoznaje typowe elementy fikcji, charakterystyczne dla poznanych gatunków
- posługuje się pojęciami *akcja*, *fabuła*, *związek przyczynowo-skutkowy*
- omawia powiązania między częściami tekstu (rozdział, podrozdział) w dłuższym utworze prozatorskim, np. w opowiadaniu, powieści
- identyfikuje baśń, legendę, mit, bajkę, komiks, opowiadanie, powieść, fraszkę, wiersz, przysłowie
- omawia akcję w utworze dramatycznym
- rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu, rytmu oraz objaśnia znaczenie i funkcję środków poetyckich, takich jak: przenośnia, porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, ożywienie
- dostrzega zależność między zastosowanymi w utworze środkami stylistycznymi a treścią
- rozumie funkcję akapitu jako logicznie wyodrębnionej całości w tekście
- wyodrębnia elementy dzieła filmowego, zna główne etapy powstawania filmu i przedstawienia, rozumie pojęcie adaptacji
- określa zadania twórców dzieła filmowego i teatralnego – aktora, reżysera, dekoratora, suflera, reżysera
- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, wierność – zdrada
- konfrontuje sytuację bohaterów z własnym doświadczeniem
- odczytuje przesłanie utworu.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

MÓWIENIE

- dostosowuje sposób wyrażania się do sytuacji komunikacyjnej, takiej jak: podziękowanie, przemówienie, wystąpienie
- przedstawia własne zdanie w rozmowie, przestrzega zasad kulturalnej rozmowy
- dyskutuje na wybrany temat
- świadomie dobiera wypowiedzenia, by osiągnąć zamierzony cel (np. zachęcić, przekonać, przestrzec)
- tworzy spójne, logiczne wypowiedzi
- świadomie dobiera intonację zdaniową
- udziela odpowiedzi w formie krótkiej wypowiedzi
- uczestniczy w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami; łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe w zdaniu
- wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń
- wyjaśnia motywy postępowania postaci
- gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw
- wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym,
- streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłowki i wyrażenia przymkowe

- w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, obraz, ilustrację, plakat, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć (np. epitety, porównania, zdrobnienia,
- poprawnie używa odpowiedniego stopnia przymiotnika i przysłówka)
- objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów
- odróżnia wyrazy pokrewne od synonimów
- umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wzbogaca tworzony tekst wyrazami bliskoznacznymi i przeciwstawnymi), składni (stosuje różnorodne typy zdań: pojedyncze i złożone, stosuje odpowiedni szyk wyrazów w zdaniu, celowo używa różnych typów wypowiedzi: pytających, oznajmujących, wykrzyknikowych, rozkazujących w zależności od sytuacji komunikacyjnej; stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji), fleksji (używa odmiennej części mowy w poprawnych formach),
- wygłasza tekst poetycki z pamięci, posługując się pauzą, barwą głosu; zwraca uwagę na ważne treści tekstu
- stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzi.

PISANIE

- stosuje poznane zasady ortografii dotyczące pisowni ó – u, rz – ż, ch – h i interpunkcji, poprawnie używa i zapisuje formy nieosobowe czasownika
- w kilkuzdaniowych wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe i stosuje się do zasad interpunkcji
- w tekstach świadomie stosuje wyrazy bliskoznaczne, zastępuje powtarzające się w tekście wyrazy odpowiednimi zaimkami
- w wypowiedziach gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy charakteru na podstawie zachowań i postaw
- układa życzenia, gratulacje, zapisuje przepis, instrukcję, ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie
- stosuje akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi
- pisze logiczne i uporządkowane pod względem chronologicznym opowiadanie, streszcza utwory fabularne,
- świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe; opowiada z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń (pamiętnik, dziennik)
- zapisuje dialog w opowiadaniu
- w sposób uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, fotografię, stosując słownictwo służące do formułowania ocen i opinii, emocji i uczuć (np. epitety, porównania, zdrobnienia)
- opisując obraz, rzeźbę, ilustrację, plakat, fotografię, stosuje podstawowe słownictwo charakterystyczne dla danej dziedziny sztuki
- dostrzega błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia.

- Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- przekazuje treść wysłuchanych wypowiedzi, potrafi ustosunkować się do wypowiedzi innych oraz nawiązać do nich podczas własnej wypowiedzi
- uzasadnia swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu

- nazywa intencje nadawcy komunikatu, dostrzega zależność między przerośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi, w sytuacjach typowych odróżnia fakty od opinii.

CZYTANIE

- wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi np. opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych i wykorzystuje je w odczytaniu znaczeń dosłownych i przerośnych
- wykorzystuje treści zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce
- nazywa intencje nadawcy komunikatu, dostrzega zależność między przerośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi
- nazywa osobę mówiącą w tekście w zależności od rodzaju utworu (podmiot liryczny, narrator)
- w sytuacjach typowych odróżnia fakty od opinii
- wskazuje typowe elementy stylistyczne i graficzne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, zawiadomieniach, instrukcjach, przepisach
- dostrzega relacje między takimi elementami konstrukcji, jak tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie
- głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens odczytywanego tekstu
- rozumie funkcje użytych w tekście zdań pojedynczych rozwiniętych i nierozwiniętych, pojedynczych i złożonych, równoważników zdań
- rozumie funkcję użytych form przypadków, liczb, osób, czasów w tekstach literackich, użytkowych, reklamowych
- interpretuje głosowo wybrane fragmenty prozy
- wykorzystuje wiedzę o języku podczas analizy różnych tekstów kultury

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- w zależności od celu poszukiwań świadomie wybiera odpowiedni słownik (słownik ortograficzny, słownik wyrazów bliskoznacznych, słownik języka polskiego, słownik wyrazów obcych, słownik frazeologiczny)
- konfrontuje ze sobą informacje zgromadzone na podstawie różnych źródeł.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- konfrontuje swoje reakcje czytelnicze z innymi odbiorcami
- charakteryzuje osobę mówiącą na podstawie jej wypowiedzi
- objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim oraz środków stylistycznych w utworze poetyckim (w tym rozróżnia ożywienie i uosobienie jako rodzaje przerośni)
- omawia funkcje elementów realistycznych i fantastycznych w : baśniach, legendach, mitach, bajkach, opowiadaniu, powieści
- wykorzystuje wiedzę na temat wersu, zwrotki, rymu, rytmu, refrenu do interpretacji utworu
- nazywa elementy świata przedstawionego w utworze dramatycznym
- rozumie powiązania między częściami utworu dramatycznego (akt, scena)
- dostrzega zależność między rodzajem i funkcją komunikatu a jego odbiorcą (programy edukacyjne, rozrywkowe, informacyjne, reklamy)
- wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych programy informacyjne, rozrywkowe, reklamy; dostrzega różnice między celem tych programów

- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy odnoszące się do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość; konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

MÓWIENIE

- tworzy wypowiedź zróżnicowaną stylistycznie w zależności od intencji nadawcy, sytuacji komunikacyjnej i rodzaju adresata
- tworzy wypowiedź zróżnicowaną ze względu na funkcje komunikatu (ekspresywna, impresywna, poetycka)
- uzasadnia własne zdanie w rozmowie, podaje odpowiednie przykłady, cytuje, stosuje się do reguł grzecznościowych
- rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego
- zadaje pytania alternatywne, przedstawia rozmówcy dwie możliwości rozwiązania problemu
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym
- posługuje się przysłowiami i powiedzeniami regionalnymi
- w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką
- poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasach przeszłym i przyszłym
- w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła
- interpretuje przenośne treści utworów poetyckich przewidzianych w programie nauczania
- zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu
- wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi
- wykorzystuje wiedzę o częściach mowy podczas tworzenia własnej wypowiedzi
- dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonali ją pod względem konstrukcji i języka.

PISANIE

- potrafi zastosować reguły ortograficzne w sytuacjach nietypowych (np. wykorzystać wiedzę o wyrazach pochodnych i rodzinie wyrazów, pisowni *nie* w przeciwstawieniach)
- przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, a także zdania w równoważniki zdań i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu
- wprowadza i przekształca różne typy wypowiedzi w zależności od celu i intencji wypowiedzi (zdania pojedyncze i złożone, równoważniki zdań)
- komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji
- uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury
- udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym
- w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką

- komponuje i przekształca plan wypowiedzi
 - pisze opowiadanie twórcze, list z perspektywy bohatera, baśń, sprawozdanie
 - świadomie wprowadza dialog, słownictwo opisujące przeżycia bohaterów jako element ożywiający akcję
 - w opisie dzieła kultury stosuje słownictwo wyrażające stosunek odbiorcy wobec dzieła
 - sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, odpowiednio dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej), składni (tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi, stosuje się do zasad poprawności logiczno-składniowej, dba o poprawną interpunkcję wypowiedzi złożonych), fleksji (w wypowiedziach stosuje w po-prawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy przewidziane w programie nauczania, w tym poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasach przeszłym i przyszłym), fonetyki (biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów)
 - dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu.
- Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

ODBIÓR WYPOWIEDZI I WYKORZYSTYWANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI

SŁUCHANIE

- w rozmowie i innych sytuacjach komunikacyjnych celowo odwołuje się do wypowiedzi innych osób
- dokonuje selekcji informacji w celu wykorzystania ich w sytuacjach nietypowych
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi w tekstach poetyckich i reklamowych, wskazuje elementy o charakterze perswazyjnym.

CZYTANIE

- czyta ze zrozumieniem na poziomie krytycznym także teksty spoza listy lektur
- interpretuje utwory poetyckie i prozatorskie.

DOCIERANIE DO INFORMACJI

- wybiera i wykorzystuje informacje z różnych źródeł (np. czasopism, stron internetowych) we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym lub oceniającym.

ANALIZA I INTERPRETACJA TEKSTÓW KULTURY

- porównuje funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w różnych utworach epickich, poetyckich i dramatycznych
- wskazuje elementy baśni, legendy, bajki, mitu w innych tekstach kultury oraz odnajduje i omawia nawiązania do tego typu utworów we współczesnych tekstach kultury, np. opowiadaniach, reklamach, oraz w języku, np. we frazeologii
- odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych i opisuje otaczającą ich rzeczywistość
- dostrzega zależność między przenośnym znaczeniem a intencją nadawcy wypowiedzi w tekstach poetyckich i reklamowych, wskazuje elementy o charakterze perswazyjnym.

TWORZENIE WYPOWIEDZI

MÓWIENIE

- przedstawia własne stanowisko w związku ze sposobem rozwiązania problemu, wykonania zadania,
- formułuje twórcze uwagi
- podejmuje rozmowę na temat przeczytanej lektury dzieła także spoza kanonu lektur przewidzianych programem nauczania w klasie szóstej; omawia je w odniesieniu do innych dzieł także spoza kanonu lektur
- interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych.

PISANIE

- tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem tematu, pomysłową formą, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych
- wykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi
- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki.

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY VII

niedostateczny

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy 7 uniemożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
- uczeń nie potrafi wykonać zadań o niewielkim poziomie trudności

dopuszczający

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy 7 umożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
- uczeń potrafi wykonać zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim poziomie trudności

dostateczny

- poziom zdobytych umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy 7 pozwala na rozwijanie kompetencji ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej
- uczeń wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe o średnim poziomie trudności ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej

dobry

- uczeń poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne

bardzo dobry

- uczeń sprawnie się posługuje zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, potrafi zastosować poznaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach

celujący

- uczeń biegle się posługuje zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych objętych programem nauczania i wynikających z podstawy programowej, proponuje rozwiązania nietypowe; jest twórczy, rozwija własne uzdolnienia

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY VII

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- uważnie słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela
- wyraża prośbę o powtórzenie wypowiedzi
- słucha nagrania wzorcowej recytacji
- mówi na temat najważniejszych treści wysłuchanego utworu
- rozumie polecenia
- rozpoznaje fragmenty informacyjne i perswazyjne w wysłuchanym tekście
- rozpoznaje emocje towarzyszące osobie wypowiadającej się

CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

- czyta teksty współczesne i dawne
- odczytuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźba, grafika) na poziomie dosłownym, na poziomie krytycznym z pomocą nauczyciela i rówieśników określa temat utworu i poruszony problem, odnosi się do wybranych kontekstów, np. biograficznego, historycznego, kulturowego
- rozpoznaje wypowiedź o charakterze emocjonalnym, argumentacyjnym, wskazuje w tekście argumentacyjnym tezę, argument i przykłady
- rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje, opinię i fakty, rozróżnia fikcję i kłamstwo
- wie, czym jest perswazja, sugestia, ironia, z pomocą nauczyciela i klasy rozpoznaje aluzję
- rozróżnia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim
- wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi
- dostrzega różne motywy postępowania bohaterów
- odczytując sens utworu, dostrzega podstawowe wartości, takie jak przyjaźń, wierność, patriotyzm; formułuje wnioski
- czyta utwory liryczne i zna cechy liryki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące do liryki: sonet, pieśń, tren
- odróżnia osobę mówiącą w wierszu od autora tekstu, bohatera utworu od podmiotu lirycznego
- zna podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację
- rozpoznaje obrazy poetyckie w utworze
- czyta utwory epickie i zna cechy epiki jako rodzaju literackiego, zna gatunki należące

do epiki

- wymienia elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze
- wie, czym się różni fikcja literacka od rzeczywistości
- rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową
- rozpoznaje w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu
- odróżnia dramat od innych rodzajów literackich, wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog i dialog
- rozpoznaje balladę jako gatunek z pogranicza rodzajów literackich
- posługuje się spisem treści, cytatem z poszanowaniem praw autorskich
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, felieton
- wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym
- dostrzega symbole i alegorie w tekstach kultury
- zna terminy *adaptacja filmowa* i *adaptacja teatralna*
- wymienia osoby uczestniczące w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator)
- zauważa związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury
- dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów grupowych

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- sporządza w różnych formach notatkę dotyczącą wysłuchanej wypowiedzi
- tworzy plan dłuższej wypowiedzi
- tworzy wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, w rozprawce z pomocą nauczyciela formułuje tezę, hipotezę oraz argumenty, samodzielnie podaje przykłady do argumentów, wnioskuje
- wypowiada się na temat
- stara się zachować poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu, a w tekstach mówionych zachowuje poprawność akcentowania wyrazów i zdań, dba o poprawną wymowę
- stara się o estetyczny zapis wypowiedzi
- wygłasza krótki monolog, podejmuje próbę wygłaszania przemówienia oraz próby uczestniczenia w dyskusji
- przygotowuje wywiad
- streszcza, skraca, parafrazuje tekst, w tym tekst popularnonaukowy
- wyraża swoje zdanie i umie je uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów
- pisze opowiadanie odtwórcze i twórcze; wie, jak umieścić dialog w tekście
- opisuje i charakteryzuje postaci rzeczywiste i fikcyjne
- stosuje narrację pierwszo- i trzecioosobową
- opisuje elementy dzieła malarskiego, wykorzystuje z pomocą nauczyciela odpowiednie konteksty
- układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, stosuje cytaty
- wygłasza z pamięci tekst poetycki

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- wie, czym jest błąd językowy
- ma podstawową wiedzę z zakresu gramatyki języka polskiego:

- fonetyki (zna różnicę między głosem a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem
- słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów
- fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły *nie* z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany)
- składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie)

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi innych jej uczestników
- żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o jej powtórzenie, uzupełnienie, wyjaśnienie
- określa tematykę wysłuchanego utworu; ocenia wartość wysłuchanego tekstu
- rozróżnia teksty o charakterze informacyjnym i perswazyjnym
- wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu
- rozpoznaje komizm, kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi

CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

- podejmuje próby samodzielnego odczytania różnych tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przenośnym, a w ich odczytaniu odnosi się do różnych kontekstów
- nazywa różne motywy postępowania bohaterów
- określa problem poruszony w utworze i ustosunkowuje się do niego
- identyfikuje w tekście poetyckim cechy liryki
- charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu
- wskazuje podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację
- wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie
- rozróżnia takie gatunki poezji, jak pieśń, hymn

- identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze
- odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości
- rozumie znaczenie terminów *realizm* i *fantastyka*
- odróżnia cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania
- podaje przykłady utworów należących do literatury dydaktycznej
- zna cechy literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki i ballady
- rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego w tekście
- samodzielnie wyszukuje potrzebne informacje w odpowiednich źródłach, sporządza prosty przypis
- wyszukuje informacje w indeksie i przypisach
- rozpoznaje językowe i pozajęzykowe środki perswazji, np. w reklamie prasowej
- analizuje symbole i alegorie występujące w tekstach kultury
- dostrzega funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie
- wskazuje w balladzie elementy typowe dla różnych rodzajów literackich
- analizuje związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury
- wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logiczną i spójną wypowiedzi, wyraża własne zdanie i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska
- zachowuje trójdzielną kompozycję dłuższej wypowiedzi, w tym w przemówieniu
- stosuje się do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna wyjątki w akcentowaniu wyrazów,
- rozróżnia środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia
- stosuje zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy
- uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury
- dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację
- uczestniczy w omówieniu recytacji własnej, koleżanek i kolegów
- redaguje rozprawkę z tezą bądź hipotezą, formułuje odpowiednie argumenty i popiera je odpowiednimi przykładami
- pisze wywiad
- stosuje akapity, dba o spójne nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi
- zachowuje poprawność językową i stylistyczną tworzonego tekstu
- wykazuje dbałość o estetykę zapisu oraz poprawność ortograficzną i interpunkcyjną
- opisuje dzieło malarskie z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; odczytuje sensy przenośne w tekstach kultury, takich jak obraz, plakat, grafika
- w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji
- recytuje tekst poetycki, podejmuje próbę interpretacji głosowej z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- dostrzega błędy językowe i potrafi je skorygować
- stosuje w tworzonych tekstach podstawową wiedzę językową w zakresie:

- fonetyki (zna różnicę między głosem a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem
- słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów
- fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły *nie* z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany)
- składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie)

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega środki wyrazu artystycznego tekstu
- analizuje i rozpoznaje intencję nadawcy wysłuchanego utworu, w tym aluzję, sugestię, manipulację

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji
- odczytuje tekst na poziomie przenośnym
- określa funkcję przeczytanego tekstu
- interpretuje tytuł utworu
- wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych
- dostrzega manipulację i perswazję, wartościowanie w czytanych tekstach, w tym w satyrze
- określa funkcję środków artystycznego wyrazu
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze, omawia ich funkcję w konstrukcji utworu
- uzasadnia przynależność gatunkową różnych utworów literackich
- uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki
- wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych

- i naukowych
- analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej
- odczytuje sensy przenośne i symboliczne w odbieranym tekście

MÓWIENIE

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- płynnie mówi na podany temat, starając się zachować zasady poprawności językowej i stylistycznej
- uzasadnia własne zdanie za pomocą rzeczowych argumentów
- dobiera środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia
- aktywnie uczestniczy w dyskusji
- wystrzega się brutalności słownej, kłamstwa i manipulacji w wypowiedzi ustnej
- pisze na temat, stosując funkcjonalną kompozycję logicznej wypowiedzi, polemizuje ze stanowiskiem innych, formułuje rzeczowe argumenty poparte celnie dobranymi przykładami
- dobiera i stosuje środki językowe odpowiednio do sytuacji i odbiorcy oraz rodzaju komunikatu
- prezentuje w dyskusji swoje stanowisko, rozwija je odpowiednio dobranymi argumentami, świadomie stosuje retoryczne środki wyrazu
- reaguje z zachowaniem zasad kultury na zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację
- w rozprawce dobiera odpowiednie argumenty, w których odwołuje się do kontekstu literackiego, popiera je odpowiednimi przykładami
- pisze wywiad, wykorzystując zdobytą z różnych źródeł wiedzę na temat podjęty w rozmowie
- opisuje dzieło malarskie z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; podejmuje próbę interpretacji tekstu kultury, np. obrazu, plakatu, grafiki
- w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym mowę zależną i niezależną w celu dynamizowania akcji i charakteryzowania bohatera
- recytuje tekst poetycki, interpretacje głosowo z uwzględnieniem tematu
- ocenia recytację własną, koleżanek i kolegów i przedstawia uzasadnienie swojej oceny

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:
- dokonuje korekty tworzonego tekstu
- analizuje elementy językowe w tekstach kultury (np. w reklamach, plakacie, w piosence), wykorzystując wiedzę o języku w zakresie:
 - fonetyki (zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie), dostrzega rozbieżności między mową a pismem
 - słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie

formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów

- fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły *nie* z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowcy, zna zasady ich tworzenia i odmiany)
- składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie)

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega i ocenia zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych tekstu
- interpretuje wysłuchany tekst, uwzględniając intencję jego nadawcy

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania, intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, a także organizację rytmiczną utworu poetyckiego
- odczytuje tekst na poziomie przenośnym i symbolicznym
- wartościuje zachowania i postawy bohaterów, uwzględniając motywy ich postępowania i odwołując się do ogólnie przyjętych zasad moralnych
- ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, takich jak perswazja, manipulacja itp.
- określa funkcję środków artystycznego wyrazu, a zwłaszcza symbolu i alegorii
- interpretuje symbole występujące w różnych tekstach kultury

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- udowadnia swoje racje za pomocą rzeczowych argumentów ułożonych w logiczny wywód
- aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści i nawiązując do wypowiedzi przedmówców, podejmuje próby prowadzenia dyskusji
- charakteryzując postać fikcyjną, ocenia i wartościuje jej zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych
- analizuje uczucia własne i bohaterów literackich,
- próbuje interpretować głosowo wygłaszany tekst, m.in. przez poprawne stosowanie pauz w tekście zawierającym przerzutnie,

- krytycznie, rzeczowo omawia oraz ocenia recytację własną i kolegów
- pisze wypowiedzi logiczne, spójne i przejrzyste pod względem kompozycyjnym i poprawne pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym oraz interpunkcyjnym
- dobierając odpowiednie słownictwo, tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy
- posługuje się odpowiednimi argumentami i przykładami w celu uzasadnienia własnego zdania
- posługując się bogatym słownictwem, redaguje różne formy wypowiedzi, m.in. opowiadanie z elementami dialogu i monologu, opisu, charakterystyki, zróżnicowane stylistycznie i funkcjonalnie opisy, recenzję i notatkę (różnorodne postaci) oraz pisma użytkowe
- odwołując się do kontekstów, tworzy rozprawkę z tezą lub hipotezą

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- wykorzystując wiedzę o języku, analizuje elementy językowe w tekstach kultury jako świadome kształtowanie warstwy stylistycznej tekstu
- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania w zakresie fonetyki, fleksji, składni, słownictwa

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela jako aktywny uczestnik różnych sytuacji mówienia w czasie zajęć lekcyjnych
- odczytuje i interpretuje zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych nagrania wzorcowej recytacji
- analizuje i wykorzystuje w nowych sytuacjach dydaktycznych informacje wybrane z wysłuchanego tekstu

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- czyta różne teksty (zarówno współczesne, jak i dawne, przewidziane w programie nauczania) na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym
- samodzielnie interpretuje teksty pisane i inne teksty kultury, uwzględniając intencję nadawcy oraz konteksty niezbędne do interpretacji
- praktycznie wykorzystuje informacje wybrane z tekstu literackiego, popularnonaukowego, naukowego
- krytycznie ocenia i wartościuje treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu do systemu moralnego i etycznego

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- samodzielnie buduje spójne, logiczne, rzeczowe wypowiedzi na podany temat, w których przedstawia własne stanowisko, lub za pomocą popartych przykładami argumentów uwzględniających różne konteksty kulturowe dowodzi przyjętych racji
- aktywnie uczestniczy w dyskusji jako dyskutant lub przewodniczący, rzeczowo przedstawia swoje stanowisko i wnioski
- interpretuje głosowo wygłaszany z pamięci lub czytany tekst, uwzględniając funkcję zastosowanych środków stylistycznych
- oceniając pracę innych, przedstawia krytyczną, rzeczową refleksję wynikającą z wnikliwej analizy wykonanych zadań i erudycji polonistycznej
- pisze wypowiedzi oryginalne pod względem sposobu ujęcia tematu, w tym rozprawkę z hipotezą; wykazuje się szczególną dbałością o poprawność językową, bezbłędny zapis, logiczną kompozycję
- tworzy oryginalne notatki, posługując się bogatym słownictwem
- redaguje dłuższe formy wypowiedzi
- podejmuje próby własnej twórczości literackiej

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- wykorzystując wiedzę o języku, odczytuje sensy symboliczne i przenośne w tekstach kultury jako efekt świadomego kształtowania warstwy stylistycznej wypowiedzi
- samodzielnie poszerza wiedzę językową i wykorzystuje ją we własnych wypowiedziach

FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ I WAGI OCEN:

Formy	Wagi
praca klasowa, test językowy, gramatyczny	6
sprawdzian, np. z treści lektury, czytanie ze zrozumieniem	5
kartkówki, dyktanda	4
praca na lekcji (wypracowanie), czytanie, recytacja, wypowiedź ustna, projekt np. prezentacja multimedialna, plakat połączona z wypowiedzią ustną, inscenizacja, inne formy wypowiedzi	3
zadanie domowe, zeszyt, nieprzygotowanie do lekcji (trzy kropki do wykorzystania)	2

1. KRYTERIA OCENIANIA WYPOWIEDZI USTNYCH

Mówimy:

1) Zgodnie z tematem - 2p.

2) Zachowując odpowiednią kompozycję wypowiedzi:

- pamiętając o wstępie, rozwinięciu, zakończeniu - 1p.

- łącząc tekst w logiczną całość - 1p.

- unikając powtarzania tych samych myśli - 1p.

3) Zwracając uwagę na poprawność językową:

- stosując bogate słownictwo 1p.

- włączając w wypowiedź porównania, cytaty, przysłowia, związki frazeologiczne - 1p.

- używając poprawnej polszczyzny - 1p.

- dbając o poprawny akcent - 1p.

4) Stosując odpowiednie tempo mówienia (dyscyplinę czasu);

- dopasowując tempo mówienia do tematu i formy wypowiedzi - 1p.

- mówiąc płynnie, unikając pauz i przerywników typu: y..., e..., nie?...itp. - 1p.

Punktacja 11p. celujący, 10 – 9p. bardzo dobry, 8 - 7p. dobry, 6 - 5p. dostateczny, 4p.

dopuszczający 3p. niedostateczny

3. OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA KRÓTKICH WYPOWIEDZI

- notatka w formie planu, tabeli, wykresu, streszczenia; - kartka pocztowa; - zaproszenie; - zawiadomienie; - ogłoszenie; - instrukcja; - przepis; - dedykacja; - podziękowanie; - dialog; - plan ramowy; - plan szczegółowy; - przewodnik; - reklama; - folder; - sms; - e-mail; - opis bibliograficzny

Forma

2p. – zachowane wszystkie cechy formalne wypowiedzi

1p. – brak nie więcej niż jednej cechy formalnej wypowiedzi;

Treść 2p. – treści dobrane trafnie do celu wypowiedzi;

Kompozycja 1p. – uporządkowanie tekstu odpowiednie do formy wypowiedzi;

Język 2p. – tekst bezbłędny

1p. - poprawność językowa(dopuszczalny 1 błąd)

Ortografia 2p. – tekst bezbłędny

1p.- poprawność(dopuszczalny 1 błąd)

Interpunkcja 1p. – poprawność(dopuszczalne 2 błędy)

10p. celujący, 9p. bardzo dobry, 7-8p. dobry, 6-5p. dostateczny, 4-3p. dopuszczający, 2-0p. niedostateczny

4. OGÓLNE KRYTERIA OCENY WYPOWIEDZI PISEMNYCH:

- opowiadanie; - opowiadanie z dialogiem; - pamiętnik; - dziennik; - opis przedmiotu, krajobrazu, sytuacji, przeżyć wewnętrznych; postaci rzeczywistej i literackiej, dzieła sztuki (rzeźba, budowla, obraz, plakat, ilustracja)

-charakterystyka,

- sprawozdanie z uroczystości szkolnej, wycieczki;

- list prywatny, oficjalny, motywacyjny;

- przemówienie, recenzja, wywiad, rozprawka, komiks, streszczenie (od klasy VII) podanie, życiorys, CV

Wypowiedzi pisemne są oceniane według następujących kryteriów:

Treść

0p. – praca niezgodna z tematem

1p .- treści dobrane nie w pełni trafnie, wyłącznie odtwórcze;

2p. - treści dobrane trafnie, lecz odtwórcze;

3p. - treści dobrane w pełni trafnie, próba sformułowania samodzielnych sądów;

Forma wypowiedzi

1p. - wypowiedź cechy charakterystyczne dla danej formy;

Kompozycja

1p. - trójdzielne uporządkowanie tekstu z zachowaniem właściwych proporcji;

Język

1p. - komunikatywność (nie ma błędów językowych wyraźnie utrudniających zrozumienie tekstu);

2p. - poprawność (brak rażących błędów – dopuszczalne 2 błędy językowe;

3p. - bogactwo słownictwa i urozmaicenie składni;

Ortografia

1p. – nie ma rażących błędów ortograficznych, dopuszczalne 4 błędy

2p. – nie ma licznych i rażących błędów ortograficznych, dopuszczalne 2 błędy

Interpunkcja

1p. – nie ma rażących błędów interpunkcyjnych, dopuszczalne 4 błędy

2p. – nie ma licznych i rażących błędów interpunkcyjnych, dopuszczalne 2 błędy

Uwaga: Identyczny błąd ortograficzny popełniony kilkakrotnie, np. w wyrazach pokrewnych, jest liczony jako jeden błąd. Warunkiem przyznania punktów za aspekty języka i zapisu jest objętość tekstu nie mniejsza niż 70 wyrazów(lub inna liczba wyrazów określona przez nauczyciela).

Punktacja: 12p. – 11p. celujący, 10p. –9p. bardzo dobry, 8 – 7p. dobry, 6 – 5p. dostateczny, 4 – 3p. dopuszczający, 2 – 0p. niedostateczny

W pracach zajmujących mniej niż połowę wyznaczonego miejsca przyznaje się punkty wyłącznie za realizację tematu.

KRYTERIA DO ZADANIA ROZSZERZONEJ ODPOWIEDZI (ROZPRAWKI)

Poziomy wykonania

Treść

4 p. * praca odnosi się do problemu sformułowanego w temacie * przedstawia stanowisko autora * zawiera trafną i wnikliwą argumentację * zachowuje logikę wyводу (podkreśloną segmentacją tekstu), w tym formułuje wniosek

3 p. * praca odnosi się do problemu sformułowanego w temacie * przedstawia stanowisko autora * zawiera trafną argumentację * w przeważającej części zachowuje logikę wyводу

2 p. * praca w przeważającej części odnosi się do problemu sformułowanego w temacie * przedstawia stanowisko autora * zawiera częściowo trafną argumentację

1 p. * praca jest luźno związana z problemem sformułowanym w temacie, * przedstawia stanowisko autora * zawiera próbę argumentacji

0 p. * praca nie odnosi się do problemu sformułowanego w temacie lub praca nie zawiera argumentacji

Cechy uwzględnione na skali:

1. Zgodność z tematem – odniesienie do problemu sformułowanego w temacie.
2. Stanowisko autora wobec problemu (sąd wyrażony pośrednio, sąd wyrażony bezpośrednio – postawiona teza lub hipoteza).
3. Trafność i wnikliwość argumentacji.
4. Logika wywodu (błąd rzeczowy zakłócający logikę wywodu powoduje obniżenie oceny o jeden poziom).

Segmentacja tekstu

1 p. – segmentacja konsekwentna i celowa

0 p. – segmentacja przypadkowa lub brak segmentacji

Styl

1 p. – styl konsekwentny, dostosowany do wywodu argumentacyjnego

0 p. – styl niekonsekwentny lub niedostosowany do wywodu argumentacyjnego

Język

2 p. – dopuszczalnych 5 błędów (składniowych, leksykalnych, frazeologicznych, fleksyjnych lub stylistycznych)

1 p. – dopuszczalnych 6 błędów (składniowych, leksykalnych, frazeologicznych, fleksyjnych lub stylistycznych)

0 p. – powyżej 6 błędów (składniowych, leksykalnych, frazeologicznych, fleksyjnych lub stylistycznych)

Ortografia

1 p. – dopuszczalne 2 błędy, 0 p. – powyżej 2 błędów

Interpunkcja

1 p. – dopuszczalne 3 błędy, 0 p. – powyżej 3 błędów

Uwaga!

W pracach zajmujących mniej niż połowę wyznaczonego miejsca przyznaje się punkty wyłącznie za realizację tematu.

Uczniowie, wobec których Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna wydała opinię o specyficznych trudnościach w pisaniu i obniżeniu wymagań w tym zakresie za ortografię i interpunkcję otrzymują maksymalną liczbę punktów, jeśli ich wypowiedź ma wyraźnie wyodrębnione zdania rozpoczynające się wielką literą i kończące kropką. W przeciwnym razie punkty przyznaje się na ogólnych zasadach.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA KRÓTKICH I DŁUGICH FORM WYPOWIEDZI PISEMNYCH- nauczyciel ma prawo oceniać wypowiedzi pisemne uczniów, stosując ogólne lub szczegółowe kryteria oceny.

Kryteria oceny charakterystyki porównawczej postaci literackich

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 9)*	
1. Zgodność pracy z tematem	0 – 1p.
2. Przedstawienie postaci (co najmniej trzy informacje o każdej z nich)	0 – 1p.
3. Opis wyglądu zewnętrznego (sposobu mówienia, poruszania się)	0 – 1p.
4. Poprawne nazwanie, opisanie cech charakteru (usposobienia, umysłowości)	0 – 1p.
5. Porównanie co najmniej czterech cech charakteru opisywanych postaci	0 – 1p.
6. Przywołanie co najmniej trzech przykładów z tekstu uzasadniających cechy charakteru bohaterów	0 – 1p.

7. Zredagowanie oceny postaci (wnioski, opinie, refleksje)	0 – 1p.	
8. Poprawne i uzasadnione użycie co najmniej dwóch cytatów	0 – 1p.	
9. Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0 – 1p.	
II KOMPOZYCJA (0 – 3)**		
6 Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0 – 1p.	
Spójność tekstu	0 – 1p.	
12. Logiczność (brak powtarzania tych samych treści)	0 – 1p.	
III JĘZYK I STYL (0 – 4)**		
Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. → 1p. 7bł. ... → 0p.]	
Funkcjonalność stylu (<i>styl odpowiedni do formy wypowiedzi</i>)	0 – 1p.	
IV ZAPIS (0 – 3)**		
1. Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – > 2p. 1bł. → 1p. 2bł. →	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. – > 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]

	0p.]	
2. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny charakterystyki postaci literackiej

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 9)*	
1. Zgodność pracy z tematem	0 – 1p.
2. Przedstawienie postaci (co najmniej cztery informacje)	0 – 1p.
3. Opis wyglądu zewnętrznego (sposobu mówienia, poruszania się)	0 – 1p.
4. Poprawne nazwanie i opisanie cech charakteru (usposobienia, umysłowości)	0 – 1p.
5. Uzasadnienie co najmniej czterech cech charakteru – przywołanie przykładów z tekstu	0 – 1p.
6. Zredagowanie oceny postaci (wnioski, opinie, refleksje)	0 – 1p.
7. Poprawne i uzasadnione użycie co najmniej dwóch cytatów	0 – 1p.
8. Użycie co najmniej dwóch porównań i jednego związku frazeologicznego	0 – 1p.

9. Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0 – 1p.	
II KOMPOZYCJA (0 – 3)**		
10. Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0 – 1p.	
11. Spójność tekstu	0 – 1p.	
12. Logiczność (brak powtarzania tych samych treści)	0 – 1p.	
III JĘZYK I STYL (0 – 4)**		
Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. → 1p. 7bł. ... → 0p.]	
Funkcjonalność stylu (styl odpowiedni do formy wypowiedzi)	0 – 1p.	
IV ZAPIS (0 – 3)**		
11. Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – > 2p. 1bł. → 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. – > 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
12. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	

--	--

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny charakterystyki postaci literackiej (z tytułem)

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 11)*	
1. Zgodność pracy z tematem	0 – 1p.
2. Trafność tytułu (zgodność z tematem, atrakcyjność) ¹	0 – 1p.
3. Przedstawienie postaci (co najmniej cztery informacje)	0 – 1p.
4. Opis wyglądu zewnętrznego (sposobu mówienia, poruszania się)	0 – 1p.
5. Poprawne nazwanie i opisanie cech charakteru (usposobienia, umysłowości)	0 – 1p.
6. Uzasadnienie co najmniej czterech cech charakteru – przywołanie przykładów z tekstu	0 – 1p.
7. Zredagowanie oceny postaci (wnioski, opinie, refleksje)	0 – 1p.
8. Poprawne i uzasadnione użycie co najmniej dwóch cytatów	0 – 1p.
9. Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 3)**	
10. Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0 – 1p.

¹

11. Spójność tekstu	0 – 1p.	
12. Logiczność (brak powtarzania tych samych treści)	0 – 1p.	
III JĘZYK I STYL (0 – 4)**		
Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. → 1p. 7bł. ... → 0p.]	
Funkcjonalność stylu (<i>styl odpowiedni do formy wypowiedzi</i>)	0 – 1p.	
IV ZAPIS (0 – 3)**		
Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. → 2p. 1bł. → 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. → 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	

* Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.

** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.

Kryteria oceny charakterystyki postaci rzeczywistej

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 7)*	
1. Zgodność pracy z tematem	0 – 1p.
2. Przedstawienie postaci (co najmniej cztery informacje)	0 – 1p.
3. Opis wyglądu zewnętrznego (sposobu mówienia, poruszania się)	0 – 1p.
4. Poprawne nazwanie i opisanie cech charakteru (usposobienia, umysłowości)	0 – 1p.
5. Uzasadnienie co najmniej czterech cech charakteru (<i>np. przywołanie faktów z życia charakteryzowanej postaci, analiza jej postępowania, zachowania, wypowiedzi, opinii innych osób na jej temat</i>)	0 – 1p.
6. Zredagowanie oceny postaci (wnioski, opinie, refleksje)	0 – 1p.
7. Użycie co najmniej dwóch porównań i jednego związku frazeologicznego	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 3)**	
8. Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0 – 1p.
Spójność tekstu	0 – 1p.
Logiczność (brak powtarzania tych samych treści)	0 – 1p.
III JĘZYK I STYL(0 – 4)**	

Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. → 1p. 7bł. ... → 0p.]	
Funkcjonalność stylu (<i>styl odpowiedni do formy wypowiedzi</i>)	0 – 1p.	
IV ZAPIS (0 – 3)**		
9. Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – > 2p. 1bł. – > 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. → 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
10. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny curriculum vitae (CV)

Kryteria	Punktacja
1. Informacja na temat danych osobowych (<i>imię i nazwisko, data i miejsce urodzenia, dokładny adres, telefon, imiona i nazwiska rodziców</i>)	0 – 1p.
2. Pozostałe informacje (<i>wykształcenie, umiejętności, sukcesy, zainteresowania, cechy charakteru</i>)	0 – 1p.
3. Zachowanie formalnych wyróżników CV (<i>miejscowość i data, własnoręczny podpis</i>)	0 – 1p.
4. Funkcjonalność stylu – styl urzędowy, zwięzły, konkretny	0 – 1p.
5. Poprawność językowa (<i>dopuszczalny 1 błąd</i>)	0 – 1p.
6. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna (<i>dopuszczalny 1 błąd ortograficzny i 1 błąd interpunkcyjny; dla uczniów z dysleksją – 2 błędy ortograficzne i 2 błędy interpunkcyjne</i>)	0 – 1p.
7. Zapis informacji według ustalonego schematu	0 – 1p.
8. Poprawne graficzne rozmieszczenie tekstu	0 – 1p.
9. Estetyka zapisu (<i>czystość, czytelność, brak skreśleń</i>)	0 – 1p.

Kryteria oceny dedykacji

Kryteria	Punktacja
1. Wskazanie adresata, okoliczności, nadawcy, miejsca i czasu [komu dedykujemy; z jakiej okazji (za co, w jakich okolicznościach); kto dedykuje; gdzie (miejscowość); kiedy (data)]	0 – 1p.
2. Spójność tekstu	0 – 1p.
3. Poprawność językowa (<i>dopuszczalny 1 błąd</i>)	0 – 1p.
4. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna (<i>dopuszczalny 1 błąd ortograficzny i 1 błąd interpunkcyjny; dla uczniów z dysleksją – 2 błędy ortograficzne i 2 błędy interpunkcyjne</i>)	0 – 1p.
5. Trafne i poprawne użycie cytatu (<i>fakultatywnie</i>)	0 – 1p.

Kryteria oceny dziennika (zapis w ciągu kilku dni)

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 6)*	
1. Przedstawienie wydarzeń i faktów w narracji pierwszoosobowej	0 – 1p.
2. Relacja z aktualnych spraw i wydarzeń	0 – 1p.
3. Informacje o przemyśleniach, uczuciach, refleksjach narratora – co najmniej 3 przykłady	0 – 1p.
4. Obecność odautorskich komentarzy zawierających ocenę przedstawionych zdarzeń – co najmniej 3 przykłady	0 – 1p.
5. Używanie słownictwa wartościującego dodatnio lub ujemnie	0 – 1p.
6. Ułożenie zapisków w sposób chronologiczny	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 3)**	
1. Wszystkie zapisy poprzedzone datą (dzień, miesiąc, rok, ewentualnie nazwa kolejnego dnia tygodnia, godzina)	0 – 1p.
2. Spójność tekstu	0 – 1p.
Logiczność (nie występują nieuzasadnione powtórzenia)	0 – 1p.
III JĘZYK I STYL (0 – 4)**	

Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 5bł. → 3p. 6bł. → 2p. 7bł. – 8 bł. → 1p. 9bł. ... → 0p.]	
Funkcjonalność stylu (<i>styl odpowiedni do formy wypowiedzi</i>)	0 – 1p.	
IV ZAPIS (0 – 3)**		
3. Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0 – 2bł. → 2p. 3bł. → 1p. 4bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 5bł. → 2p. 6bł. → 1p. 7bł. → 0p.]
4. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 4 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 8 błędów)	0 – 1p.	

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny kartki z pamiętnika

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 6)*	
1. Przedstawienie wydarzeń i faktów w narracji pierwszoosobowej	0 – 1p.
2. Opowiadanie o zdarzeniach z pewnego dystansu czasowego	0 – 1p.
3. Zrelacjonowanie faktów i zdarzeń, których narrator był świadkiem lub uczestnikiem	0 – 1p.
4. Informacje o przemyśleniach, uczuciach, refleksjach piszącego – co najmniej 1 przykład	0 – 1p.
5. Obecność odautorskich komentarzy zawierających ocenę przedstawionych zdarzeń – co najmniej 1 przykład	0 – 1p.
6. Używanie słownictwa wartościującego dodatnio lub ujemnie	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 3)**	
7. Zapis poprzedzone datą (dzień, miesiąc, rok)	0 – 1p.
8. Spójność tekstu	0 – 1p.
9. Logiczność (nie występują nieuzasadnione powtórzenia)	0 – 1p.
III JĘZYK I STYL (0 – 4)**	

Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 5bł. → 3p. 6bł. → 2p. 7bł. – 8 bł. → 1p. 9bł. ... → 0p.]	
Funkcjonalność stylu (<i>styl odpowiedni do formy wypowiedzi</i>)	0 – 1p.	
IV ZAPIS (0 – 3)**		
1. Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. → 2p. 1bł. → 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. → 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
2. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny listu

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 4)*	
1. Zgodność pracy z tematem	0 – 1p.
2. Rozwinięcie tematu	0 – 2p.
3. Obecność zwrotów do adresata (<i>co najmniej dwa poza nagłówkiem</i>)	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 4)**	
4. Charakterystyczne elementy listu (<i>miejsowość, data, nagłówek, formuła pożegnalna, podpis</i>)	0 – 1p.
5. Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji (wstęp, rozwinięcie, zakończenie)	0 – 1p.
6. Spójność	0 – 1p.
7. Logiczność (nie występują nieuzasadnione powtórzenia)	0 – 1p.
III JĘZYK (0 – 3)**	

Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. → 1p. 7bł. ... → 0p.]	
IV ZAPIS (0 – 5)**		
Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – >2p. 1bł. → 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. – > 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	
Poprawne graficzne rozmieszczenie tekstu (odstępy, akapity, marginesy)	0 – 1p.	
Estetyka zapisu (czystość, czytelność, brak skreśleń)	0 – 1p.	

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny listu otwartego

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 7)*	
1. Zgodność pracy z tematem	0 – 1p.
2. Informacje wprowadzające – przyczyna, cel, okoliczności podjęcia tematu	0 – 1p.
3. Rozwinięcie tematu	0 – 2p.
4. Zakończenie wypowiedzi – np. uogólnienie, sentencja, puenta, wyrażenie własnych uczuć	0 – 1p.
5. Umiejętne i celowe wprowadzenie cytatu, sentencji, motta	0 – 1p.
6. Obecność zwrotów do adresata (<i>co najmniej dwa poza nagłówkiem</i>)	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 3)**	
7. Charakterystyczne elementy listu (<i>miejsowość, data, nagłówek, formuła pożegnalna, podpis</i>)	0 – 1p.
8. Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji (wstęp, rozwinięcie, zakończenie)	0 – 1p.
9. Spójność i logiczność tekstu – występują zwroty i wyrażenia porządkujące wypowiedź	0 – 1p.
III JĘZYK I STYL (0 – 3)**	

Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. → 1p. 7bł. ... → 0p.]	
Funkcjonalność stylu (<i>wzniosły, uroczysty, emocjonalny, pojawiają się pytania retoryczne, powtórzenia, wykrzykniki</i>)	0 – 1	
IV ZAPIS (0 – 4)**		
1. Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – > 2p. 1bł. → 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. – > 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
2. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	
3. Estetyka zapisu (czystość, czytelność, brak skreśleń)	0 – 1p.	

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny notatki w formie streszczenia

Kryteria	Punktacja
1. Wybranie z tekstu najważniejszych informacji	0 – 1p.

2. Zapis notatki w 7 – 8 zdaniach	0 – 1p.
3. Spójność wypowiedzi	0 – 1p.
4. Logiczne uporządkowanie treści	0 – 1p.
5. Funkcjonalność stylu (<i>zwięzłość, rzeczowość</i>)	0 – 1p.
6. Poprawność językowa (dopuszczalny jeden błąd)*	0 – 1p.
7. Poprawność ortograficzna (dopuszczalny jeden błąd, dla uczniów z dysleksją – dopuszczalne trzy błędy)*	0 – 1p.
8. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne dwa błędy, dla uczniów z dysleksją – dopuszczalne 4 błędy)*	0 – 1p.

*** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny ogłoszenia prasowego

Kryteria	Punktacja
1. Zapis najważniejszych informacji (<i>czego dotyczy ogłoszenie, np. poszukiwania pracy, kupna, sprzedaży, zamiany, znalezienia, zagubienia czegoś</i>)	0 – 1p.
2. Informacja dotycząca nadawcy pozwalająca na nawiązanie z nim kontaktu (<i>np. imię i nazwisko, adres, telefon, adres e-mail</i>)	0 – 1p.
3. Funkcjonalność stylu (<i>zwięzłość, rzeczowość</i>)	0 – 1p.
4. Poprawność językowa (<i>dopuszczalny 1 błąd</i>)	0 – 1p.
5. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna (<i>dopuszczalny 1 błąd ortograficzny i 1 błąd interpunkcyjny; dla uczniów z dysleksją – 2 błędy ortograficzne i 2 błędy interpunkcyjne</i>)	0 – 1p.
6. Estetyka zapisu (<i>czystość, czytelność, brak skreśleń</i>)	0 – 1p.

Kryteria oceny ogłoszenia typu zawiadomienie

Kryteria	Punktacja
1. Zapis najważniejszych informacji (<i>kogo zawiadamiamy, o czym – cel, czas, miejsce, kto zawiadamia</i>)	0 – 1p.
2. Stosowanie wyrazów o charakterze perswazyjnym (co najmniej jeden)	0 – 1p.
3. Spójność tekstu	0 – 1p.
4. Poprawność językowa (<i>dopuszczalny 1 błąd</i>)	0 – 1p.
5. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna (<i>dopuszczalny 1 błąd ortograficzny i 1 błąd interpunkcyjny; dla uczniów z dysleksją – 2 błędy ortograficzne i 2 błędy interpunkcyjne</i>)	0 – 1p.

Kryteria oceny opisu dzieła sztuki – reprodukcja obrazu

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 10)	
1. Zgodność pracy z tematem (<i>opowiadanie nie może dominować nad opisem</i>)	0 – 1p.
2. Krótka informacja o dziele i jego twórcy	0 – 1p.
3. Określenie tematyki obrazu (<i>np. portret, pejzaż, martwa natura, scena batalistyczna, scena rodzajowa, malarstwo abstrakcyjne, akt</i>)	0 – 1p.
4. Wyodrębnienie i nazwanie charakterystycznych elementów przedstawionych na pierwszym planie obrazu	0 – 1p.
5. Wyodrębnienie i nazwanie charakterystycznych elementów przedstawionych na drugim planie obrazu	0 – 1p.
6. Opis tła obrazu	0 – 1p.
7. Określenie nastroju	0 – 1p.
8. Nazwanie cech charakterystycznych dla poszczególnych elementów – np. ich kształt, wielkość, kolor (<i>nie wystarcza pojedyncze stwierdzenie ani wskazanie tylko jednej cechy dla różnych elementów</i>)	0 – 1p.
9. Stosowanie słownictwa określającego stosunki przestrzenne – np. <i>na pierwszym planie, obok, z prawej strony, poniżej, u dołu</i> (co najmniej cztery przykłady)	0 – 1p.
10. Sformułowanie własnych wrażeń lub refleksji	0 – 1p.

II		
KOMPOZYCJA (0 – 2)*		
11. Trójdzielność wypowiedzi	0 – 1p.	
Spójność	0 – 1p.	
III		
JĘZYK I STYL (0 – 4)*		
Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. – 3p. 4bł. – 2p. 5bł. – 6 bł. – 1p. 7bł. ... – 0p.]	
Funkcjonalność stylu	0 – 1p.	
IV		
ZAPIS (0 – 3)*		
12. Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. → 2p. 1bł. → 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. → 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
13. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	

Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii

Kryteria oceny opisu dzieła sztuki – rzeźba

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 10)	
1. Zgodność pracy z tematem	0 – 1p.
2. Krótka informacja o dziele i jego twórcy	0 – 1p.
3. Określenie tematyki rzeźby (np. <i>postacie biblijne, mitologiczne, historyczne, elementy przyrody, przedmioty, kompozycje abstrakcyjne</i>)	0 – 1p.
4. Określenie rodzaju rzeźby (np. <i>rzeźba wolno stojąca, pomnik, posąg, rzeźba związana z architekturą, płaskorzeźba</i>), jej kompozycji (np. <i>statyczna, dynamiczna, zamknięta, otwarta, symetryczna, asymetryczna</i>), materiału, z którego została wykonana (np. <i>marmur, gips, metal, drewno, przedmioty codziennego użytku</i>)	0 – 1p.
5. Wyodrębnienie i nazwanie charakterystycznych elementów rzeźby	0 – 1p.
6. Nazwanie cech charakterystycznych dla poszczególnych elementów – np. <i>kształt, wielkość, kolor</i> (nie wystarcza pojedyncze stwierdzenie ani wskazanie tylko jednej cechy dla różnych elementów)	0 – 1p.
7. Stosowanie słownictwa określającego stosunki przestrzenne – np. <i>u góry, na dole, ponad, poniżej</i> (co najmniej pięć przykładów)	0 – 1p.
8. Użycie co najmniej dwóch porównań	0 – 1p.
9. Sformułowanie wrażeń lub refleksji	0 – 1p.
10. Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0 – 1p.

II		
KOMPOZYCJA (0 – 2)*		
11. Trójdzielność wypowiedzi	0 – 1p.	
Spójność	0 – 1p.	
III		
JĘZYK I STYL (0 – 4)*		
Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. → 1p. 7bł. ... → 0p.]	
Funkcjonalność stylu	0 – 1p.	
IV		
ZAPIS (0 – 3)*		
12. Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – → 2p. 1bł. – → 1p. 2bł. → p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. → 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
13. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	

***Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny opisu krajobrazu

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 6)*	
1. Zgodność pracy z tematem (<i>opowiadanie nie może dominować nad opisem</i>)	0 – 1p.
2. Wyodrębnienie charakterystycznych elementów krajobrazu (co najmniej sześć elementów)	0 – 1p.
3. Nazywanie cech charakterystycznych dla dostrzeżonych elementów – np. <i>kształt, wielkość, kolor</i> (co najmniej dwie cechy każdego opisywanego elementu)	0 – 1p.
4. Stosowanie słownictwa określającego stosunki przestrzenne - np. <i>w tle, w oddali, nieopodal, blisko, z prawej strony, koło, poniżej, powyżej</i> (co najmniej cztery przykłady)	0 – 1p.
5. Użycie co najmniej trzech porównań	0 – 1p.
6. Sformułowanie wrażeń lub refleksji	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 2)**	
7. Trójdzielność wypowiedzi	0 – 1p.
Spójność	0 – 1p.
III JĘZYK I STYL (0 – 4)**	

Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. → 1p. 7bł. ... → 0p.]	
Funkcjonalność stylu	0 – 1p.	
IV ZAPIS (0 – 3)**		
8. Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – > 2p. 1bł. – > 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. – > 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
9. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny opisu przedmiotu

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 5)	
1. Wyodrębnienie i nazywanie charakterystycznych elementów	0 – 1p.
2. Podanie cech charakterystycznych dla poszczególnych elementów – np. <i>kształt, wielkość, kolor</i> (nie wystarcza pojedyncze stwierdzenie ani wskazanie tylko jednej cechy dla różnych elementów)	0 – 1p.
3. Stosowanie słownictwa określającego stosunki przestrzenne – np. <i>u góry, na dole, pod, nad, powyżej, w środku, pośrodku</i> (co najmniej pięć przykładów)	0 – 1p.
4. Użycie co najmniej dwóch porównań	0 – 1p.
5. Sformułowanie wrażeń lub refleksji	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 2)*	
6. Trójdzielność wypowiedzi	0 – 1p.
Spójność	0 – 1p.
III JĘZYK I STYL(0 – 3)*	

Poprawność językowa	0 – 2p. [0 – 2bł. → 2p. 3bł. → 1p. 4bł. ... → 0p.	
Funkcjonalność stylu	0 – 1p.	
IV ZAPIS (0 – 3)*		
7. Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – > 2p. 1bł. – > 1p. 2bł. – > 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. – >2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
8. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	

***Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

**Kryteria oceny opisu przeżyć wewnętrznych
w formie kartki z pamiętnika**

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 7)*	
1. Rozwinięcie tematu	0 – 2p.
2. Zastosowanie słownictwa nazywającego uczucia (co najmniej 3 przykłady)	0 – 1p.
3. Zastosowanie słownictwa opisującego zewnętrzne i zewnętrzne przejawy uczuć (co najmniej 3 przykłady)	0 – 1p.
4. Użycie co najmniej dwóch porównań i jednego związku frazeologicznego	0 – 1p.
5. Zapis poprzedzony datą (dzień, miesiąc, rok)	0 – 1p.
6. Stosowanie narracji pierwszoosobowej	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 2)**	
7. Trójdzielność wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie)	0 – 1p.
Spójność wypowiedzi	0 – 1p.
III JĘZYK (0 – 3)**	

Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. – >3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. →1p. 7bł. ... → 0p.]	
IV ZAPIS (0 – 5)**		
8. Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – > 2p. 1bł. → 1p. 2bł. – >0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. – >2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
9. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	
10. Układ graficzny (właściwe rozmieszczenie elementów pamiętnika, akapity, odstępy, marginesy)	0 – 1p.	
11. Estetyka zapisu (czystość, czytelność pisma, brak skreśleń)	0 – 1p.	

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

**Kryteria oceny opisu przeżyć wewnętrznych
w formie listu**

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 6)*	
1. Rozwinięcie tematu	0 – 2p.
2. Zastosowanie słownictwa nazywającego uczucia (co najmniej 3 przykłady)	0 – 1p.
3. Zastosowanie słownictwa opisującego zewnętrzne i wewnętrzne przejawy uczuć (co najmniej 3 przykłady)	0 – 1p.
4. Użycie co najmniej dwóch porównań i jednego związku frazeologicznego	0 – 1p.
5. Obecność zwrotów do adresata (co najmniej jeden poza nagłówkiem)	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 3)**	
6. Występowanie charakterystycznych elementów listu (miejscowość, data, nagłówek, formuła pożegnalna, podpis)	0 – 1p.
7. Trójdzielność wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie)	0 – 1p.
8. Spójność wypowiedzi	0 – 1p.
III JĘZYK (0 – 3)**	

Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. →1p. 7bł. ... → 0p.]	
IV ZAPIS (0 – 5)**		
Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – >2p. 1bł. → 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. – > 2p. 4bł. – >1p. 5bł. → 0p.]
Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	
Układ graficzny (właściwe rozmieszczenie elementów listu, akapity, odstępy, marginesy)	0 – 1p.	
Estetyka zapisu (czystość, czytelność pisma, brak skreśleń)	0 – 1p.	

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny opisu sytuacji

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 6)*	
1. Zgodność pracy z tematem	0 – 1p.
2. Opis wydarzenia głównego	0 – 1p.
3. Opis zdarzeń towarzyszących (co najmniej trzech)	0 – 1p.
4. Opis elementów tła i scenerii (co najmniej trzy przykłady)	0 – 1p.
5. Stosowanie słownictwa dynamizującego akcję – np. <i>nagle, wtem, błyskawicznie, raptem, niespodziewanie</i> (co najmniej trzy przykłady)	0 – 1p.
6. Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 2)**	
7. Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0 – 1p.
Spójność	0 – 1p.
III JĘZYK I STYL (0 – 3)**	
Poprawność językowa	0 – 2p. [0 – 2bł. → 2p. 3 – 4bł. → 1p. 5bł. ... → 0p.]
Funkcjonalność stylu	0 – 1p.
IV	

ZAPIS (0 – 2)**		
Poprawność ortograficzna	0 – 1p. [0 – 1bł. → 1p. 2 bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 1p. [0 – 3 bł. → 1p. 4bł. → 0p.]
Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 2 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalne 4 błędy)	0 – 1p.	

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny opowiadania odtwórczego (na podstawie tekstu)

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 6)*	
1. Rozwinięcie tematu	0 – 2p.
2. Wyodrębnienie najważniejszych wydarzeń z tekstu	0 – 1p.
3. Przedstawienie przyczynowo – skutkowego toku zdarzeń	0 – 1p.
4. Umiejętne wprowadzenie co najmniej jednego cytatu	0 – 1p.
5. Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 3)**	
6. Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0 – 1p.
Spójność	0 – 1p.
Logiczność (brak powtarzania tych samych treści)	0 – 1p.
III JĘZYK (0 – 3)**	
Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. → 1p. 7bł. ... → 0p.]
IV ZAPIS (0 – 3)**	

Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – > 2p. 1bł. → 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. – > 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny opowiadania twórczego

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 6)*	
1. Rozwinięcie tematu	0 – 2p.
2. Trafny tytuł (odpowiedni do treści opowiadania)	0 – 1p.
3. Przedstawienie przyczynowo – skutkowego toku zdarzeń	0 – 1p.
4. Ciekawy sposób prowadzenia narracji (np. <i>wprowadzenie dialogu, elementów innych form wypowiedzi</i>) – co najmniej dwa przykłady	0 – 1p.
5. Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 3)**	
6. Trójdzielność wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie) z zachowaniem właściwych proporcji	0 – 1p.
7. Spójność	0 – 1p.
8. Logiczność (brak powtarzania tych samych treści)	0 – 1p.
III JĘZYK I STYL (0 – 3)**	
9. Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p.

	5bł. – 6 bł. → 1p. 7bł. ... → 0p.]	
Funkcjonalność stylu	0 – 1p.	
IV ZAPIS (0 – 3)**		
Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – > 2p. 1bł. – > 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. – > 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny opowiadania z dialogiem

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 6)*	
1. Zgodność pracy z tematem	0 – 1p.
2. Trafny tytuł (odpowiedni do treści)	0 – 1p.
3. Przedstawienie przyczynowo – skutkowego toku zdarzeń	0 – 1p.
4. Stosowanie mowy zależnej i niezależnej (co najmniej po jednym przykładzie)	0 – 1p.
5. Poprawne i celowe wprowadzenie dialogu w tok narracji (co najmniej jeden przykład składający się z co najmniej sześciu wypowiedzi)	0 – 1p.
6. Poprawne stosowanie uzupełnień dialogowych (co najmniej trzy przykłady)	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 3)**	
7. Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji (wstęp, rozwinięcie, zakończenie)	0 – 1p.
Spójność tekstu	0 – 1p.
Logiczność (brak powtarzania tych samych treści)	0 – 1p.
III JĘZYK I STYL (0 – 3)**	

Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. → 1p. 7bł. ... → 0p.]	
Funkcjonalność stylu	0 – 1p.	
IV ZAPIS (0 – 3)**		
Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – >2p. 1bł. → 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. – > 2p. 4bł. → 1p. 5bł. – > 0p.]
Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny opowiadania z dialogiem, opisem i elementami innych form wypowiedzi

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 8)*	
1. Zgodność pracy z tematem	0 – 1p.
2. Trafny tytuł (odpowiedni do treści)	0 – 1p.
3. Przedstawienie przyczynowo – skutkowego toku zdarzeń	0 – 1p.
4. Stosowanie mowy zależnej i niezależnej (co najmniej po dwa przykłady)	0 – 1p.
5. Poprawne i celowe wprowadzenie dialogu w tok narracji (co najmniej jeden przykład składający się z co najmniej sześciu wypowiedzi)	0 – 1p.
6. Poprawne stosowanie uzupełnień dialogowych (co najmniej trzy przykłady)	0 – 1p.
7. Prawidłowe i celowe wprowadzenie do toku narracji kilkuzdaniowego opisu (np. <i>opisu przedmiotu, krajobrazu, wyglądu zewnętrznego postaci, sytuacji, przeżyć wewnętrznych</i>)	0 – 1p.
8. Prawidłowe i celowe wprowadzenie do toku narracji elementów co najmniej jednej innej formy wypowiedzi (np. <i>charakterystyki, sprawozdania, recenzji</i>)	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 3)**	
9. Trójdzielność wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie) z zachowaniem właściwych proporcji	0 – 1p.

Spójność	0 – 1p.	
Logiczność (brak powtarzania tych samych treści)	0 – 1p.	
III JĘZYK I STYL (0 – 4)**		
Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. → 1p. 7bł. ... → 0p.]	
Funkcjonalność stylu	0 – 1p.	
IV ZAPIS (0 – 3)**		
Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – > 2p. 1bł. → 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. → 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	

* Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.

** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.

**Kryteria oceny planu ramowego
(notatki w formie planu ramowego)**

Kryteria	Punktacja
1, Wybranie z tekstu najważniejszych informacji	0 – 1p.
2. Zapis notatki w 7, 8 punktach planu (<i>w zależności od obszerności tekstu</i>)	0 – 1p.
3. Spójność wypowiedzi	0 – 1p.
4. Konsekwentny zapis punktów planu (równoważniki zdań lub zdania)	0 – 1p.
5. Funkcjonalność stylu (<i>zwięźłość, rzeczowość</i>)	0 – 1p.
6. Poprawność językowa (dopuszczalny 1 błąd)*	0 – 1p.
7. Poprawność ortograficzna (dopuszczalny 1 błąd, dla uczniów z dysleksją – dopuszczalne 2 błędy)*	0 – 1p.
8. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalny 1 błąd, dla uczniów z dysleksją – dopuszczalne 2 błędy)*	0 – 1p.

***Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

**Kryteria oceny planu szczegółowego
(notatki w formie planu szczegółowego)**

Kryteria	Punktacja
1. Wybranie z tekstu najważniejszych informacji (wydarzeń)	0 – 1p.
2. Zapis notatki w 7, 8 punktach planu ramowego (<i>w zależności od obszerności tekstu</i>)	0 – 1p.
3. Umiejętne uzupełnienie treści punktów podpunktami	0 – 1p.
4. Spójność wypowiedzi	0 – 1p.
5. Funkcjonalność stylu (jasność, zwięzłość, rzeczowość)	0 – 1p.
6. Konsekwentny zapis punktów planu pod względem rodzaju wypowiedzi (równoważniki zdań lub zdania)	0 – 1p.
7. Poprawny i konsekwentny zapis punktów i podpunktów planu [np. 1. a) b)]	0 – 1p.
8. Poprawność językowa (dopuszczalny 1 błąd)*	0 – 1p.
9. Poprawność ortograficzna (dopuszczalny 1 błąd, dla uczniów z dysleksją – dopuszczalne 2 błędy)*	0 – 1p.
10. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalny 1 błąd, dla uczniów z dysleksją – dopuszczalne 2 błędy) *	0 – 1p.

***Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria (ogólne) oceny plastycznych konkretyzacji utworów

Kryteria	Punktacja
1. Realizacja tematu	1p.
2. Zgodność pracy z tekstem	1 – 2p.
3. Oryginalność wyrażonej treści	1 – 2p.
4. Oryginalność zastosowanej techniki	1 – 2p.
5. Estetyka wykonania	0 – 1p.

Kryteria oceny podania

Kryteria	Punktacja
1. Sformułowanie prośby	0 – 1p.
2. Uzasadnienie prośby	0 – 1p.
3. Zachowanie wszystkich formalnych wyróżników podania (<i>miejsce i data; dane nadawcy – imię i nazwisko, dokładny adres; określenie adresata; własnoręczny podpis</i>)	0 – 1p.
4. Funkcjonalność stylu – posługiwanie się zwrotami charakterystycznymi dla podania (np. <i>zwracam się z prośbą, uprzejmie proszę, prośbę swą motywuję, z wyrazami szacunku</i>)	0 – 1p.
5. Poprawność językowa (<i>dopuszczalny 1 błąd</i>)	0 – 1p.
6. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna (<i>dopuszczalny 1 błąd ortograficzny i 1 błąd interpunkcyjny; dla uczniów z dysleksją - 2 błędy ortograficzne i 2 błędy interpunkcyjne</i>)	0 – 1p.
7. Poprawne graficzne rozmieszczenie tekstu (<i>odstępy, akapity</i>)	0 – 1p.
8. Estetyka zapisu (<i>czystość, czytelność, brak skreśleń</i>)	0 – 1p.

Kryteria oceny przemówienia

Kryteria	Punktacja
1. Zgodność przemówienia z tematem	0 – 1p.
2. Wstęp – apostrofa do słuchaczy, wyjaśnienie powodu spotkania, określenie celu przemówienia	0 – 1p.
3. Rozwinięcie tematu w ramach określonej koncepcji ucznia	0 – 2p.
4. Zakończenie – np. uogólnienie, refleksja, aforyzm, sentencja, odpowiedni cytat	0 – 1p.
5. Występowanie wyrazów i zwrotów dotyczących czasu i miejsca, w którym odbywa się spotkanie (<i>np. szczególna data, pamiętny dzień, niezwykła chwila, niezapomniane miejsce</i>)	0 – 1p.
6. Występowanie zwrotów skierowanych do słuchaczy (<i>np. mili goście, szanowni państwo, panie i panowie, zacni zebrani, drogie koleżanki i drodzy koledzy</i>) – co najmniej 2 przykłady poza wstępną apostrofą	0 – 1p.
7. Występowanie słów wyrażających stosunek do własnej wypowiedzi (<i>np. mam zaszczyt, jestem wzruszony, przypadł mi miły obowiązek</i>)	0 – 1p.
8. Spójność wypowiedzi	0 – 1p.
9. Logiczność wypowiedzi	0 – 1p.
10. Poprawność językowa (dopuszczalne 2 błędy)	0 – 1p.
11. Funkcjonalność stylu wypowiedzi – styl dostosowany do audytorium, sugestywność, jasność, rzeczowość, zrozumiałość wypowiedzi	0 – 1p.

12. Płynność wypowiedzi (odpowiednie tempo mówienia, uczeń może przyspieszyć tylko wtedy, gdy ma to służyć do osiągnięcia jakiegoś efektu)	0 – 1p.
13. Wyraźne mówienie (uczeń jest słyszany i rozumiany)	0 – 1p.
14. Wyraziste mówienie (odpowiednie akcentowanie najważniejszych miejsc wystąpienia, modulacja głosu, pauzy, unikanie monotonii)	0 – 1p.
15. Odpowiednie gesty, mimika, postawa przemawiającego (nie rozpraszają słuchaczy, podkreślają najważniejsze elementy wystąpienia, służą utrzymywaniu kontaktu ze słuchającymi)	0 – 1p.

Kryteria oceny recenzji książki

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 7)*	
1. Zgodność pracy z tematem	0 – 1p.
2. Trafny tytuł (związany z treścią pracy)	0 – 1p.
3. Podanie podstawowych informacji o książce i jej twórcach (<i>autor, tytuł, ilustrator, tłumacz, miejsce i rok wydania, wydawnictwo</i>) – co najmniej trzy informacje	0 – 1p.
4. Przedstawienie problematyki utworu	0 – 1p.
5. Subiektywna ocena różnych elementów książki (<i>np. kompozycja, przebieg akcji, postawy bohaterów, język, elementy edytorskie – ilustracje, wygląd okładki, strony tytułowej</i>) – co najmniej cztery elementy	0 – 1p.
6. Stosowanie słownictwa perswazyjnego	0 – 1p.
7. Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 3)**	
Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0 – 1p.
Spójność tekstu	0 – 1p.
Logiczność (nie występują nieuzasadnione powtórzenia)	0 – 1p.
III JĘZYK I STYL (0 – 4)**	

Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. → 1p. 7bł. ... → 0p.]	
Funkcjonalność stylu (<i>styl odpowiedni do formy wypowiedzi</i>)	0 – 1p.	
IV ZAPIS (0 – 3)**		
Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – > 2p. 1bł. → 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. → 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny recenzji czasopisma

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 7)*	
1. Zgodność pracy z tematem	0 – 1p.
2. Trafny tytuł (związany z treścią pracy)	0 – 1p.
3. Podanie podstawowych informacji o czasopiśmie (<i>tytuł, wydawca, częstotliwość ukazywania się</i>)	0 – 1p.
4. Przedstawienie problematyki czasopisma (<i>poruszane tematy, typ odbiorcy, dla którego jest przeznaczone</i>)	0 – 1p.
5. Subiektywna ocena różnych elementów czasopisma (<i>trafność tytułu, różnorodność form wypowiedzi, stałe działy, ilustracje, zdjęcia, język, jasność i precyzja w przekazywaniu informacji, rzetelność korekty, wygląd strony tytułowej</i>) – co najmniej pięć elementów	0 – 1p.
6. Stosowanie słownictwa perswazyjnego	0 – 1p.
7. Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 3)**	
Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0 – 1p.
Spójność tekstu	0 – 1p.
Logiczność (nie występują nieuzasadnione powtórzenia)	0 – 1p.
III JĘZYK I STYL (0 – 4)**	

Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. → 1p. 7bł. ... → 0p.]	
Funkcjonalność stylu (<i>styl odpowiedni do formy wypowiedzi</i>)	0 – 1p.	
IV ZAPIS (0 – 3)**		
Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – > 2p. 1bł. → 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. – > 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny recenzji gry komputerowej

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 7)*	
1. Zgodność pracy z tematem	0 – 1p.
2. Trafny tytuł (związany z treścią pracy)	0 – 1p.
3. Podanie tytułu gry	0 – 1p.
4. Przedstawienie fabuły	0 – 1p.
5. Subiektywna ocena różnych elementów gry (np. <i>konstrukcja fabuły, skala trudności, efekty wizualne i dźwiękowe, grafika, muzyka, czas trwania, cena, ogólne wrażenia</i>) – co najmniej cztery elementy	0 – 1p.
6. Stosowanie słownictwa perswazyjnego	0 – 1p.
7. Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 3)**	
Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0 – 1p.
Spójność tekstu	0 – 1p.
Logiczność (nie występują nieuzasadnione powtórzenia)	0 – 1p.
III JĘZYK I STYL (0 – 4)**	

Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. → 1p. 7bł. ... → 0p.]	
Funkcjonalność stylu (<i>styl odpowiedni do formy wypowiedzi</i>)	0 – 1p.	
IV ZAPIS (0 – 3)**		
Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – > 2p. 1bł. → 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. – > 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny recenzji sztuki teatralnej

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 8)*	
1. Zgodność pracy z tematem	0 – 1p.
2. Trafny tytuł (związany z treścią pracy)	0 – 1p.
3. Podanie podstawowych informacji o sztuce i jej twórcach (<i>tytuł, reżyser, miejsce i czas prapremiery, premiery, scenograf, kostiumolog, charakteryzator, choreograf, kompozytor muzyki, obsada aktorska</i>) – co najmniej cztery informacje	0 – 1p.
4. Przedstawienie problematyki przedstawienia	0 – 1p.
5. Subiektywna ocena różnych elementów inscenizacji (np. <i>reżyseria, scenografia, kostiumy, charakteryzacja, choreografia, muzyka, dobór rekwizytów, światło, praca suflera, efekty specjalne, reakcje publiczności, nastrój</i>) – co najmniej cztery elementy	0 – 1p.
6. Subiektywna ocena gry aktorów	0 – 1p.
7. Stosowanie słownictwa perswazyjnego	0 – 1p.
8. Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 3)**	
9. Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0 – 1p.
Spójność tekstu	0 – 1p.
Logiczność (nie występują nieuzasadnione powtórzenia)	0 – 1p.
III JĘZYK I STYL (0 – 4)**	

Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. → 1p. 7bł. ... → 0p.]	
Funkcjonalność stylu (<i>styl odpowiedni do formy wypowiedzi</i>)	0 – 1p.	
IV ZAPIS (0 – 3)**		
10. Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – > 2p. 1bł. → 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. – > 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
11. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

39. Kryteria oceny recytacji

1. Opanowanie tekstu na pamięć- 10 p.
2. Pomysł interpretacyjny – 5 p.
3. Prawidłowa emisja głosu – 1 p.
4. Prawidłowość artykulacyjna, dykcja – 2 p.
5. Ogólne wrażenie- 2p.

OCENA	PUNKTY
6	19 - 20
5	17 - 18
4	14 - 16
3	11 13
2	9 10
1	poniżej 9

Kryteria oceny relacji na podstawie lektury (wypowiedź ustna)

Kryteria	Punktacja
1. Zgodność wypowiedzi z treścią lektury - uwzględnienie co najmniej 7 informacji (w zależności od treści lektury)	0 – 1p.
2. Rozwinięcie tematu w ramach określonej koncepcji ucznia	0 – 2p.
3. Prowadzenie narracji w czasie teraźniejszym	0 – 1p.
4. Występowanie zwrotów do słuchaczy – co najmniej 3 przykłady (np. <i>drodzy państwo, szanowni słuchacze</i>)	0 – 1p.
5. Występowanie wyrazów modalnych	0 – 1p.
6. Spójność i logiczność wypowiedzi	0 – 1p.
7. Poprawność językowa (dopuszczalne 3 błędy)	0 – 1p.
8. Funkcjonalność stylu wypowiedzi – styl nacechowany emocjonalnie, pojawiają się krótkie zdania zawierające czasowniki dynamizujące akcję, zdania wykrzyknikowe, równoważniki zdań	0 – 1p.
9. Płynność wypowiedzi	0 – 1p.
10. Wyraźne mówienie (uczeń jest słyszany i rozumiany)	0 – 1p.
11. Wyraziste mówienie (dostosowanie sposobu mówienia do prezentowanej sytuacji, właściwa modulacja głosu, potęgowanie napięcia)	0 – 1p.

Kryteria oceny reportażu

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 10)*	
1. Zgodność pracy z tematem	0 – 1p.
2. Trafny, ciekawy tytuł	0 – 1p.
3. Poprawnie zredagowany lid (rzeczowość, zwięzłość, związek z treścią reportażu)	0 – 1p.
4. Zredagowanie co najmniej trzech trafnych śródtytułów (jednolita konwencja, zgodność z treścią)	0 – 1p.
5. Zrelacjonowanie faktów i wydarzeń, których autor był świadkiem lub uczestnikiem	0 – 1p.
6. Informacje dotyczące czasu, miejsca wydarzeń i osób w nich uczestniczących	0 – 1p.
7. Informacje dotyczące reakcji, zachowań, opinii bohaterów – co najmniej dwa przykłady	0 – 1p.
8. Ocena przedstawionych wydarzeń (faktów)	0 – 1p.
9. Prawidłowe i celowe wprowadzenie elementów innych form wypowiedzi (np. <i>dialogów i monologów bohaterów, opisu miejsca, opisu sytuacji, opisu przeżyć wewnętrznych, charakterystyki, rozprawki</i>) – co najmniej dwa przykłady	0 – 1p.
10. Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0 – 1p.

II		
KOMPOZYCJA (0 – 2)**		
Spójność tekstu	0 – 1p.	
Logiczność (nie występują nieuzasadnione powtórzenia)	0 – 1p.	
III		
JĘZYK I STYL (0 – 4)**		
Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. → 1p. 7bł. ... → 0p.]	
Funkcjonalność stylu (styl odpowiedni do formy wypowiedzi)	0 – 1p.	
IV		
ZAPIS (0 – 3)**		
11. Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. → 2p. 1bł. → 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. – >2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
12. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	

Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny sprawozdania

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 7)*	
1. Zgodność pracy z tematem	0 – 1p.
2. Informacja o przyczynie i celu opisywanych wydarzeń	0 – 1p.
3. Informacja o miejscu i czasie (<i>gdzie? kiedy?</i>)	0 – 1p.
4. Informacja o uczestnikach opisywanych wydarzeń (<i>ich zachowanie, reakcje, wypowiedzi</i>)	0 – 1p.
5. Zrelacjonowanie faktów i wydarzeń, których autor był świadkiem lub uczestnikiem	0 – 1p.
6. Zredagowanie subiektywnej oceny – używanie odpowiedniego słownictwa (np. <i>jestem przekonany, sadzę, moim zdaniem, według mnie, jestem pewien, bez wątpienia</i>) – co najmniej cztery przykłady	0 – 1p.
7. Użycie słownictwa oceniającego dodatnio lub ujemnie – co najmniej cztery przykłady	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 3)**	
8. Trójdzielność wypowiedzi z zachowaniem właściwych proporcji	0 – 1p.
Spójność tekstu	0 – 1p.
Logiczność (nie występują nieuzasadnione powtórzenia)	0 – 1p.
III JĘZYK I STYL (0 – 4)**	

Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. → 1p. 7bł. ... → 0p.]	
Funkcjonalność stylu (<i>styl odpowiedni do formy wypowiedzi – jasność, rzeczowość</i>)	0 – 1p.	
IV ZAPIS (0 – 3)**		
Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – > 2p. 1bł. → 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. – > 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	

*** Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.**

**** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.**

Kryteria oceny streszczenia

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 7)*	
1. Zrozumienie tematu (streszczanego tekstu)	0 – 1p.
2. Przedstawienie treści w odpowiedniej ilości wypowiedzeń (<i>np. w 7-8 zdaniach</i>)**	0 – 1p.
3. Wybór najważniejszych faktów, wydarzeń	0 – 1p.
4. Prawidłowa chronologia przedstawionych zdarzeń	0 – 1p.
5. Streszczenie ważnych myśli i rozmów bohaterów	0 – 1p.
6. Unikanie opisów, zbędnych szczegółów, spraw drugorzędnych	0 – 1p.
7. Obiektywizm (brak ocen, komentarzy, uwag, refleksji)	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 1)	
8. Spójność i logiczność tekstu	0 – 1p.
III JĘZYK I STYL (0 – 3)	
Poprawność językowa	0 – 2p. [0 – 1bł. → 2p. 2bł. → 1p. 4bł. ... → 0p.]
Funkcjonalność stylu (<i>jasność, rzeczowość, krótkie, zwięzłe zdania pozbawione wyrażen ekspresyjnych</i>)	0 – 1p.
IV	

ZAPIS (0 – 3)		
9. Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. – > 2p. 1bł. → 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł. – 3bł. – > 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
10. Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 2 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalne 4 błędów)	0 – 1p.	

- * Uczeń otrzymuje 0p. za pracę świadcząca o niezrozumieniu streszczanego tekstu.
 ** Jeśli streszczenie nie zawiera określonej liczby wypowiedzeń – uczeń otrzymuje 0p. za kryteria: *język i styl, zapis*.

Kryteria oceny wypowiedzi ustnych związanych z lekturą

Kryteria	Punktacja
1. Podanie autora i tytułu książki	0 – 1p.
2. Określenie rodzaju i gatunku literackiego lektury	0 – 1p.
3. Określenie elementów świata przedstawionego (czas i miejsce akcji)	0 – 1p.

4. Przedstawienie głównych bohaterów	0 – 1p.
5. Zaprezentowanie tematyki utworu – głównych wydarzeń	0 – 1p.
6. Wyrażenie swojej opinii na temat książki	0 – 1p.
7. Spójność	0 – 1p.
8. Logiczność (nie pojawiają się nieuzasadnione powtórzenia)	0 – 1p.
9. Płynność wypowiedzi	0 – 1p.
10. Poprawność językowa (dopuszczalne 3 błędy)	0 – 1p.
11. Wyraźne mówienie	0 – 1p.
12. Wyraziste mówienie (dostosowanie sposobu mówienia do prezentowanych zagadnień, właściwa modulacja głosu, potęgowanie napięcia)	0 – 1p.

Kryteria oceny wywiadu

Kryteria	Punktacja
I TEMAT (0 – 7)*	
1. Zgodność pracy z tematem – przeprowadzenie rozmowy koncentrującej się wokół określonego zagadnienia (wywiad „dla osoby” lub „dla sprawy”)	0 – 1p.
2. Trafny tytuł (zgodny z treścią pracy, ciekawy) wraz z dopowiedzeniem (np. – wywiad z panem Markiem Jankowskim o trudnym życiu kapitana)	0 – 1p.
3. Poprawnie zredagowany lid (rzeczowość, zwięzłość, związek z treścią wywiadu)	0 – 1p.
4. Interesujący sposób zadawania pytań (unikanie pytań zamkniętych, dopowiedzenia, komentarze, jasność, precyzja)	0 – 1p.
5. Nawiązania do poprzednich wypowiedzi rozmówcy – co najmniej dwa przykłady	0 – 1p.
6. Potwierdzenie autorstwa wywiadu (podpis)	0 – 1p.
7. Poprawność pracy pod względem merytorycznym	0 – 1p.
II KOMPOZYCJA (0 – 3)**	
Trójdzielność wypowiedzi (wstęp, seria pytań i odpowiedzi, podsumowanie – uogólnienie, puenta, podziękowanie)	0 – 1p.
Spójność tekstu	0 – 1p.
Logiczność (nie występują nieuzasadnione powtórzenia)	0 – 1p.
III	

JĘZYK I STYL (0 – 4)**		
Poprawność językowa	0 – 3p. [0 – 3bł. → 3p. 4bł. → 2p. 5bł. – 6 bł. → 1p. 7bł. ... → 0p.]	
Funkcjonalność stylu (<i>styl odpowiedni do formy wypowiedzi</i>)	0 – 1p.	
IV		
ZAPIS (0 – 4)**		
Poprawność ortograficzna	0 – 2p. [0bł. → 2p. 1bł. → 1p. 2bł. → 0p.]	Dla uczniów z dysleksją 0 – 2p. [0bł.– 3bł.– > 2p. 4bł. → 1p. 5bł. → 0p.]
Poprawność interpunkcyjna (dopuszczalne 3 błędy, dla uczniów z dysleksją dopuszczalnych 6 błędów)	0 – 1p.	
Poprawny zapis dialogu	0 – 1p.	

* Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.

** Jeśli praca jest krótsza niż połowa wymaganej objętości, nie przyznaje się punktów z tych kategorii.

Kryteria oceny zaproszenia

Kryteria	Punktacja
1. Wskazanie adresata, nadawcy, miejsca, czasu, celu (<i>kogo zapraszamy, kto zaprasza, gdzie, kiedy, na co</i>)	0 – 1p.
2. Zastosowanie wyrazów o charakterze perswazyjnym – co najmniej jeden	0 – 1p.
3. Spójność tekstu	0 – 1p.
4. Poprawność językowa (<i>dopuszczalny 1 błąd</i>)	0 – 1p.
5. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna (<i>dopuszczalny 1 błąd ortograficzny i 1 błąd interpunkcyjny, dla uczniów z dysleksją – 2 błędy ortograficzne i 2 błędy interpunkcyjne</i>)	0 – 1p.

Kryteria oceny życiorysu**(w tradycyjnej formie)**

Kryteria	Punktacja
1. Informacja na temat danych osobowych piszącego (<i>imię i nazwisko, adres</i>)	0 – 1p.
2. Pozostałe informacje (<i>data i miejsce urodzenia, dotychczasowe wykształcenie, informacje na temat rodziców, odniesione sukcesy, plany na przyszłość</i>)	0 – 1p.
3. Zachowanie formalnych wyróżników życiorysu (<i>miejscowość i data, własnoręczny podpis</i>)	0 – 1p.
4. Spójność tekstu	0 – 1p.
5. Funkcjonalność stylu – styl urzędowy, zwięzły, konkretny	0 – 1p.
6. Poprawność językowa (<i>dopuszczalny 1 błąd</i>)	0 – 1p.
7. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna (<i>dopuszczalny 1 błąd ortograficzny i 1 błąd interpunkcyjny, dla uczniów z dysleksją - 2 błędy ortograficzne i 2 błędy interpunkcyjne</i>)	0 – 1p.
8. Poprawne graficzne rozmieszczenie tekstu	0 – 1p.
9. Estetyka zapisu (<i>czystość, czytelność, brak skreśleń</i>)	0 – 1p.

Kryteria (ogólne) oceny wypowiedzi ustnych

Kryteria	Punktacja
1. Zgodność wypowiedzi z tematem	0 – 1p.
2. Rozwinięcie wypowiedzi w ramach określonej koncepcji ucznia	0 – 2p.
3. Spójność	0 – 1p.
4. Logiczność (nie pojawiają się nieuzasadnione powtórzenia)	0 – 1p.
5. Płynność wypowiedzi (właściwe tempo)	0 – 1p.
6. Poprawność językowa (dopuszczalne 3 błędy)	0 – 1p.
7. Wyraźne mówienie (uczeń jest słyszany i rozumiany)	0 – 1p.
8. Wyraziste mówienie (dostosowanie sposobu mówienia do sytuacji opowiadania, właściwa modulacja głosu, zaciekawienie słuchaczy, potęgowanie napięcia)	0 – 1p.

KRYTERIA OCENIANIA DYKTAND

Punktacja ujemna za poszczególne typy błędów:

I Błędy zasadnicze - 1p.

1. Pisownia „nie” z czasownikami;
2. Pisownia wielkich i małych liter: ó, u, rz, ż, ch, h; ;

II Błędy drugorzędne - 0,5 p.

1. Pisownia „nie” z rzeczownikami, przymiotnikami, liczebnikami, przysłówkami, imiesłowami.
2. Pisownia przedrostków, wyrażeń przyimkowych, przyimków złożonych.
3. Pisownia „i”, „j” po spółgłoskach.

4. Pisownia ą, ę, on, en, om, em.
5. Pisownia cząstki „by”.
6. Mieszanie liter oznaczających głoski dźwięczne i bezdźwięczne.
7. Użycie łącznika.

III Inne błędy - 0,25p.

1. Opuszczone lub dodane litery.
2. Przenoszenie wyrazu.
3. Błędy interpunkcyjne.

Kryteria oceniania dyktand:

- 0 - 0,75 - celujący
- 1 – 1,75 - bardzo dobry
- 2 - 3,75 - dobry
- 4, - 5,75 - dostateczny
- 6, - 8,75 - dopuszczający
- 9 i powyżej - niedostateczny

Kryteria oceniania dyktand dla uczniów z dysleksją i innymi dysfunkcjami (przy pisaniu ze słuchu):

- 0 - 3,75 - celujący
- 4 – 4,75 - bardzo dobry
- 5 – 6,75 - dobry
- 7 – 8,75 - dostateczny
- 9 – 11,75 - dopuszczający
- 12 i więcej - niedostateczny

1. Każde dyktando poprzedzone jest przypomnieniem określonych zasad ortograficznych, przeprowadzeniem ćwiczeń, pracą ze słownikiem ortograficznym.
2. Dyktanda są oceniane według określonych kryteriów.
3. Uczniowie, którzy otrzymali ocenę niedostateczną, przepisują tekst dyktanda do zeszytu-mogę je poprawić.
4. Uczniowie ze stwierdzoną dysleksją i innymi dysfunkcjami:

-piszą według wybranej formy:

- a) kartka z tekstem jest na tablicy, z której uczeń przepisuje dyktando na własną kartkę- ocena według ogólnych kryteriów,
- b) pisanie ze słuchu- obowiązują go inne (obniżone kryteria).

Wszystkie sprawdziany, na których za odpowiedź wystawiane są punkty, oceniane są według skali przewidzianej w Statucie Szkoły.

KRYTERIA OCENIANIA RECYTACJI

- opanowanie tekstu na pamięć (10 punktów)
- pomysł interpretacyjny, sposób wykonania utworu (5 punktów)
- prawidłowa emisja głosu (1 punkt)
- prawidłowość artykulacyjna, wyraźne wymawianie głosek, dykcja (2 punkty)
- ogólne wrażenie (2 punkty)

Razem 20p.

Oceny: 19 -20p. cel, 18-17p. bdb, 16-14p. db, 13-11p. dst, 10-9p. dop, poniżej 10p. ndst

IV INDYWIDUALIZACJA OCENIANIA

Uczniowie przebadani w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, posiadający orzeczenia o dysfunkcjach, wobec których zalecono obniżenie wymagań, oceniani są zgodnie z zaleceniami Poradni.

Uczniowie szczególnie uzdolnieni mogą wykonywać zadania dodatkowe o podwyższonej trudności, które premiowane są oceną celującą. Ocenę celującą otrzymują także uczniowie, którzy brali udział w konkursach przedmiotowych na etapie powiatowym i wojewódzkim lub zajęli premiowane nagrodami miejsca na etapie miejskim i międzyszkolnym.

V ZASADY POPRAWIANIA OCEN

Uczeń ma prawo do poprawienia ocen niedostatecznych ze sprawdzianów, testów, prac klasowych zapowiadanych z tygodniowym wyprzedzeniem. Termin poprawy wyznacza nauczyciel, odpowiednio wcześniej informując o nim ucznia.

Nauczyciel może wyrazić zgodę na poprawianie oceny dopuszczającej ze sprawdzianu, testu, pracy klasowej a także oceny niedostatecznej z innej formy sprawdzania osiągnięć.

VI ZASADY INFORMOWANIA RODZICÓW O POSTĘPACH UCZNIÓW

1. Ocena jest jawna zarówno dla ucznia jak i jego rodziców.
2. Wszystkie oceny ucznia wpisywane są do zeszytu przedmiotowego oraz do dziennika klasowego.
3. Wszystkie prace pisemne i kontrolne uczniów są do wglądu ucznia i rodziców na warunkach określonych w Wewnętrzny Szkolnym Systemie Oceniania.
4. Wszystkie oceny opatrzone są ustnym lub pisemnym komentarzem nauczyciela.
5. Uczeń lub rodzic może zwrócić się do nauczyciela o umotywowanie wystawionej oceny.

VII WYSTAWIANIE OCENY PÓŁROCZNEJ I ROCZNEJ

Zasady wystawiania oceny półrocznej i rocznej zapisane są Wewnętrzny Szkolnym Systemie Oceniania.

Dla ustalenia oceny z języka polskiego uczeń musi otrzymać oceny częściowe z przynajmniej sześciu form sprawdzania osiągnięć (praca klasowa, test gramatyczny, sprawdzian, dyktando, zadanie domowe, praca na lekcji – wypracowanie).